

1. De Nationale Bank, een bewegende onderneming in een veranderende wereld

Dit hoofdstuk van het Ondernemingsverslag moet worden gelezen in het licht van de ontwikkelingen en trends die worden beschreven in het Verslag 2019 over de economische en financiële ontwikkelingen en over de prudentiële regelgeving en het prudentieel toezicht. We wijzen graag op het nut van de achteraan in dat verslag opgenomen lijst van afkortingen.

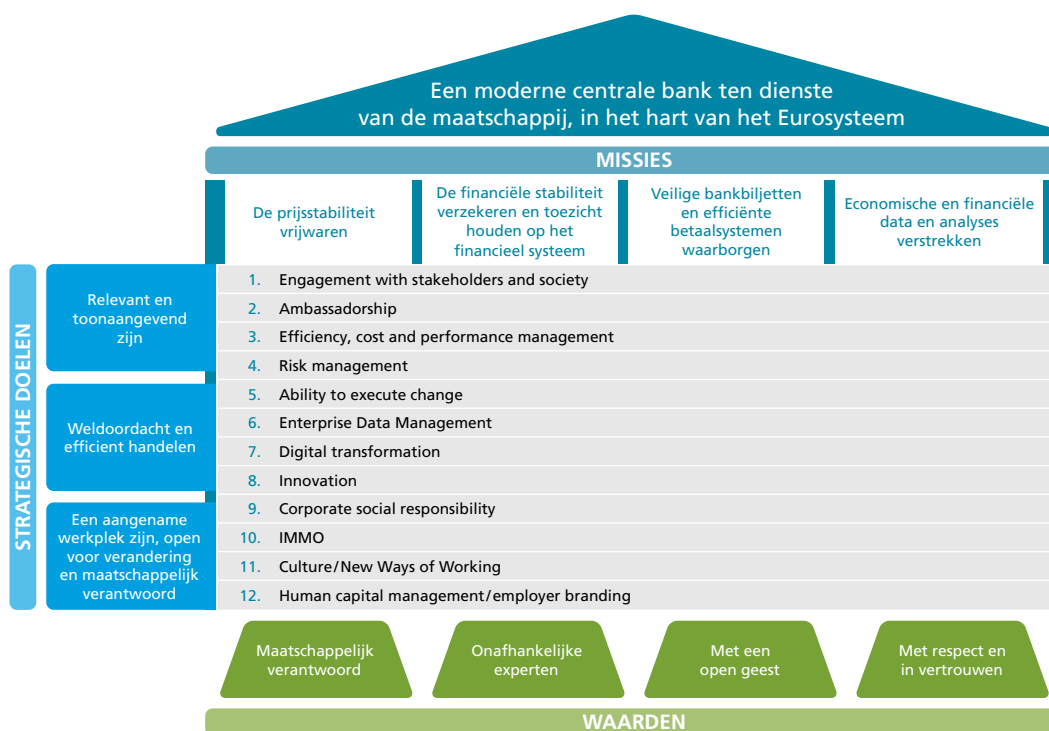
'We zorgen voor morgen'

De Nationale Bank van België opende haar deuren op 2 januari 1851. Tijdens haar nu bijna 170-jarig bestaan werd ze geconfronteerd met twee wereldoorlogen, enkele economische en financiële crisissen en ingrijpende sociaal-economische en technologische veranderingen. Ze is bovendien deel gaan uitmaken van één van de meest ambitieuze projecten op Europees niveau, namelijk het Eurosysteem. De Bank heeft het maatschappelijk belang steeds hoog ingeschat en zich steeds weten aan te passen

aan de veranderende omgeving. Omdat ze aan de verwachtingen van de maatschappij wil blijven beantwoorden, kijkt de Bank met een open geest en vertrouwen naar morgen.

Begin 2019 werd daarom een strategische oefening opgestart, waarbij alle medewerkers op een of andere manier werden betrokken. 'We zorgen voor morgen' is sinds kort de interne slogan waardoor de Bank zich in dit veranderingsproces laat begeleiden.

De 'visie' van de Bank volgt uit haar missies en bepaalt haar strategische doelstellingen

De bedoeling van de strategische oefening, die begin 2019 van start ging en waar, behalve de Directie, ook het personeel actief aan deelnam, was het definiëren van een visie. De keuze viel op 'Een moderne centrale bank ten dienste van de maatschappij, in het hart van het Eurosysteem'. Dat is wat de Nationale Bank wil nastreven, zijn en blijven.

'Ten dienste staan van de maatschappij' is de bestaansreden van een centrale bank. Wil de Bank een geloofwaardige rol blijven spelen in het maatschappelijk debat, dan moet ze haar uitmuntendheid en de relevantie van haar adviezen handhaven en ook rekenschap kunnen afleggen. Ze moet zich aanpassen aan maatschappelijke veranderingen en haar expertise ten dienste stellen van maatschappelijke debatten. Zowel intern als extern wil de Bank zich veranderingsgericht opstellen. De expertise en vaardigheden van haar directieleden en medewerkers moeten op een hoog niveau worden gehandhaafd, niet het minst om invloed te kunnen blijven uitoefenen op het Europees besluitvormingsproces.

Centrale banken hebben traditioneel vier werkterreinen, meteen ook de vier belangrijkste bestaansredenen van de Nationale Bank van België.

Zoals vastgelegd in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is **het vrijwaren van prijsstabiliteit** de belangrijkste doelstelling van het Eurosysteem, waar de Nationale Bank overtuigd lid van is. Prijsstabiliteit biedt de burgers en bedrijven het houvast dat ze nodig hebben om hun toekomst te plannen.

Omdat financiële stabiliteit en robuuste financiële instellingen voorwaarden zijn om de welvaart op peil te houden, is de tweede opdracht van de Bank **het verzekeren van de financiële stabiliteit en het toezicht houden op het financieel stelsel**.

Ook **het waarborgen van veilige bankbiljetten en efficiënte betaalsystemen** behoort tot de opdrachten. Betalingen moeten immers vlot en in volle vertrouwen kunnen verlopen opdat een economie

goed zou presteren, wat op zijn beurt een impact heeft op de levenskwaliteit van iedereen.

De vierde opdracht is het verstrekken van **economische en financiële data en analyses**. Om problemen te kunnen bestuderen én om met kennis van zaken aanbevelingen te kunnen formuleren en goed beleid te voeren, zijn gegevens nodig. Soms zijn die beschikbaar, soms moeten ze worden verzameld. De talrijke statistische gegevens die de Bank verzamelt en de vele studies die ze over de economie van ons land maakt, deelt ze daarom graag met anderen.

Zoals tijdens haar bestaansgeschiedenis overwegend het geval was, wil de Nationale Bank ook in de toekomst **relevant en toonaangevend** zijn. De Bank is een monetaire en financiële autoriteit en wenst ook als autoriteit te worden beschouwd. Daarom wil ze dat wat ze doet, ook goed doen. Alleen onder die voorwaarden spelen haar studies en adviezen een rol in het maatschappelijk debat.

De Bank wil **efficiënt en doordacht handelen**. Leidinggevend en medewerkers denken goed na bij de uitvoering van hun taken. Ze gaan ook na op welke manier de dingen het meest efficiënt kunnen

'Ten dienste staan van de maatschappij' is de bestaansreden van een centrale bank

worden aangepakt en hoe de beste resultaten kunnen worden bereikt. Grondigheid zit in het DNA van de Bank.

Ten derde wil de Bank **een aangename werkplek zijn, open voor verandering en maatschappelijk verantwoord**. De Bank wil haar structuren en werkwijzen permanent verbeteren. Ze bevindt zich in het midden van de maatschappij en wil dat op een duurzame en zorgzame wijze behartigen.

De Bank wil gestalte geven aan haar waarden

Het wezen van de Nationale Bank wordt geschraagd door vier waarden, die haar DNA en haar bedrijfscultuur weerspiegelen. Ze zijn de hefboom waardoor alle medewerkers zich kunnen vinden in haar visie, in haar vier opdrachten en in haar drie strategische doestellingen.

Medewerkers van de Bank willen er zijn voor de samenleving en terzelfder tijd in die samenleving staan. Ze zetten zich consequent in voor een stabiele en duurzame economische en financiële omgeving. Bovendien worden in haar werking actuele thema's zoals duurzaamheid, diversiteit en inclusie ruim uitgedragen. Om die reden is **'maatschappelijk verantwoord'** de eerste van de vier waarden.

De Bank staat voor betrouwbaarheid en toegankelijke expertise. Wie bij de Bank werkt, weet dat professionaliteit, onpartijdigheid en integriteit van cruciaal belang zijn. Met een kritische blik kijken en indien nodig tegen de stroom ingaan, zulks op basis van kennis en bekwaamheid, is wat de tweede waarde behelst:

'onafhankelijke experts' zijn. Op tal van gebieden verschilt de Bank niet van andere bedrijven of instellingen, maar haar – door de wetgever gegarandeerde – autonomie maakt haar uniek. De tegenprestatie voor die autonomie is uiteraard het openlijk afleggen van rekenschap over haar maatregelen en beslissingen.

'Met een open geest' is een derde waarde voor de medewerkers van de Bank. Omstreeks 500 vóór Christus zei de Griek Heraclitus 'panta rhei' of 'alles verandert'. Mensen veranderen, de samenleving verandert, de instrumenten en de tools veranderen, de onderlinge relaties veranderen... Een instelling die zich niet weet aan te passen, zet zichzelf na verloop van tijd buitenspel. Daarom voelen de medewerkers van de Bank zich betrokken bij de samenleving, zijn ze nieuwsgierig en willen ze leren, staan ze open voor nieuwe inzichten, spelen ze in op nieuwe ontwikkelingen en zijn ze klaar voor veranderingen. Dat betekent anticiperen, versnellen, of soms vertragen. Luisteren en vrijuit praten.

Omdat de medewerkers van de Bank een groot deel van hun tijd doorbrengen op het werk en tussen collega's, is het belangrijk dat iedereen er zich goed voelt. Diversiteit en inclusie verhogen de kwaliteit van het geleverde werk. De vierde waarde, **'met respect en in vertrouwen'**, legt de basis voor een menselijke en collegiale organisatie.

De bottomline van de vier waarden is voor iedereen in de Nationale Bank duidelijk: 'We zorgen voor morgen'.

De strategie van de Bank moet de komende jaren worden ondersteund en geïmplementeerd door zestien strategische en transversale thema's. Voor elk van die thema's is of wordt een werkgroep opgericht.

Zo is er een afzonderlijke werkgroep voor de vier opdrachten. Voor een aantal andere thema's – communicatie, efficiëntie, kostenbeheersing en performance management, databeheer, immobiëlen, HR-beheersinstrumenten, digitale transformatie en 'Het Nieuwe Werken' bestaan reeds langer transversale werkgroepen. Nieuwe dergelijke werkgroepen moeten zich buigen over de vertegenwoordiging van de Bank in externe organisaties, over haar flexibiliteit

en vermogen om veranderingen ten uitvoer te leggen, over risicomanagement en het toezicht op ontwikkelingen en innovatie, en over de maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De bevindingen van deze werkgroepen, die concrete aanbevelingen en acties formuleren, moeten op korte termijn leiden tot duidelijke handelingen en beslissingen.

Gouverneur Wunsch ontvangt ECB-president Lagarde in het 'Hotel van de Gouverneur'.

Christine Lagarde, president van de ECB, komt op bezoek

Op 8 november, een week nadat ze Mario Draghi opvolgde aan het hoofd van de ECB, bezocht Christine Lagarde de Nationale Bank.

Na een bilaterale ontmoeting met de gouverneur onderhield mevrouw Lagarde zich met de leden van het Directiecomité over de activiteiten en de lopende projecten van de Bank: de strategische oefening, het vernieuwde HR-beleid enz. Gouverneur Wunsch en directeur Tom Dechaene, lid van de Supervisory Board van de ECB, bespraken met haar ook de activiteiten van de Governing Council.

Het Directiecomité en de medewerkers van de Bank wensen mevrouw Lagarde alle succes toe in haar nieuwe functie.

Het College van censoren verdwijnt en de Regentenraad wordt hervormd en vervrouwelijkt

Ook wat de organisatiestructuur betreft, zijn er veranderingen op til die in de loop van 2020 zullen worden doorgevoerd. In het vierde kwartaal van 2018 berichtten de media uitgebreid over de samenvoeging van de bestuursorganen van de Nationale Bank. Een van de heikele punten was de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de organen. Het debat werd ook op politiek niveau gevoerd.

De hele discussie leidde ertoe dat in maart 2019 enkele meerderheidsamendementen werden ingediend op een in behandeling zijnde 'wet houdende diverse financiële bepalingen', zulks tot wijziging van de organieke wet van de Bank. Deze amendementen, die werden aangenomen, hebben tot gevolg dat de organen van de Bank er vanaf 18 mei 2020, de datum van de algemene vergadering van aandeelhouders van 2020, er anders zullen gaan uitzien.

Het College van censoren houdt op te bestaan. De functie van auditcomité, die door dat College werd uitgeoefend, wordt overgenomen door een in de Regentenraad op te richten auditcomité. Het aantal regenten,

die samen met het Directiecomité de Regentenraad vormen, gaat van 10 naar 14. Terwijl de Regentenraad en het College van censoren samen 26 leden telden, zal de nieuwe Regentenraad uit slechts 20 leden bestaan. Het remuneratie- en benoemingscomité dat tot dusver bestond uit twee regenten, twee censoren en de vertegenwoordiger van de minister van Financiën, zal bestaan uit regenten en de vertegenwoordiger van de minister.

Ten minste een derde van de leden van de Regentenraad zal van het andere geslacht zijn dan de overige leden. De Voorzitter van de Regentenraad zal niet langer de gouverneur zijn, maar een ander, bij koninklijk besluit aangesteld lid van de Regentenraad. Dat lid moet van het andere geslacht zijn dan de gouverneur. Concreet betekent dit dat de Regentenraad vanaf 18 mei 2020 zal worden voorgezeten door een vrouw.

Hoe worden de beslissingen in Frankfurt genomen?

Welke rol speelt de Nationale Bank?

De meeste beslissingen van de Europese Centrale Bank (ECB) worden in feite genomen door haar Raad van Bestuur, het voornaamste beslissingsorgaan van de ECB en van het Eurosysteem. Dit laatste verenigt de ECB en de centrale banken van de negentien eurolanden.

De Raad van Bestuur van de ECB bestaat uit de zes directieleden van de ECB en de negentien gouverneurs van de centrale banken van het eurogebied. Ze komen ongeveer om de drie weken samen in Frankfurt en nemen beslissingen over het monetair beleid, de betalingssystemen, het beheer van de externe reserves, de liquiditeitsverstrekking aan bankgroepen die in moeilijkheden verkeren en andere domeinen. De Raad van Bestuur evalueert de economische en monetaire ontwikkelingen en neemt om de zes weken monetairbeleidsbeslissingen. Tijdens de andere vergaderingen bespreekt de Raad voornamelijk de kwesties met betrekking tot de andere opdrachten en verantwoordelijkheden van de ECB en het Eurosysteem.

Elk lid van de Raad van Bestuur van de ECB heeft hetzelfde gewicht in het besluitvormingsproces, ongeacht de grootte van het land, de economie of de financiële sector. De leden wonen de vergaderingen immers op persoonlijke titel en in alle onafhankelijkheid bij en de beslissingen worden genomen volgens het principe 'één lid, één stem'.

De nationale centrale banken van het Eurosysteem worden ook betrokken bij de voorbereiding van die beslissingen. Dat gebeurt voornamelijk via de Comités waaraan een of twee experts van elke centrale bank en van de ECB deelnemen. Voor elk expertisedomein komen die experts een aantal keer per jaar samen.

Door de beslissingen in deze comités voor te bereiden, kunnen de voorstellen van de medewerkers van de ECB verder worden uitgewerkt en kan worden nagegaan of ze haalbaar zijn, rekening houdend met de nationale specifieke kenmerken, en of ze de nodige steun krijgen voordat ze ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur worden voorgelegd.

De nationale centrale banken worden niet alleen betrokken bij de beslissingen over het Eurosysteem, maar ook bij de beslissingen over de financiële stabiliteit. Daarvoor zijn er de Raad van Toezicht, beter bekend als de Supervisory Board, voor het toezicht op de individuele financiële instellingen (microprudentieel toezicht), en het Europees Comité voor Systeemrisico's (European Systemic Risk Board), voor alles wat betrekking heeft op de financiële stabiliteit in de ruime zin (macroprudentieel toezicht).

Comités met experts bereiden de beslissingen van het Eurosysteem voor

MISSIE :

Het verzekeren van de financiële stabiliteit en het toezicht houden op het financieel stelsel

ALEXANDRA JESPERS / Financiële stabiliteit, AML-toezicht en prudentieel beleid van banken

Het bewaken van de financiële stabiliteit is een van de voornaamste taken van de Bank. De laatste financiële crisis heeft overduidelijk bewezen dat een individuele aanpak van de instellingen onvoldoende is om de financiële stabiliteit te waarborgen, en dat het toezicht op het financieel stelsel als geheel moet worden versterkt. Daarom werd de Bank in april 2014 officieel aangesteld als macroprudentiële autoriteit. Ze moet er als toezichthouder onder meer over waken dat de opbouw van systeemrisico's wordt beperkt. Die risico's ontstaan bijvoorbeeld uit de onderlinge afhankelijkheid van instellingen, of uit soortgelijke blootstellingen van meerdere financiële instellingen. Daarnaast moet de Bank ervoor zorgen dat de financiële instellingen over voldoende buffers beschikken om de mogelijke impact van die risico's op te vangen, zodat de werking van het financieel stelsel niet wordt verstoord.

'Systeemrisico's' opsporen en afwenden

In mijn functie binnen het team 'macroprudentieel toezicht' werk ik mee aan de macroprudentiële analyse van de Belgische banksector. Concreet betekent dit dat ik gegevens analyseer, bijvoorbeeld de talrijke prudentiële rapporteringen van de banken, en dat ik die in verband breng met de ontwikkelingen in de macrofinanciële omgeving waarin de banken opereren. Op die manier kunnen algemene tendensen en nieuwe ontwikkelingen in kaart worden gebracht, en kan worden nagegaan in welke mate ze een risico inhouden voor de financiële stabiliteit. Oordeelt de Bank dat er een systeemrisico bestaat, dan kan ze de noodzakelijke macroprudentiële maatregelen nemen om de verdere opbouw van het risico tegen te gaan of de financiële instellingen er minder kwetsbaar voor te maken.

Zo heeft de Bank reeds verscheidene maatregelen genomen met betrekking tot de blootstelling van de Belgische financiële sector aan de woningmarkt. Naast de kwetsbaarheden in de residentiële en commerciële vastgoedmarkt hebben we ook aandacht voor andere systeemrisico's zoals, onder meer, de macrofinanciële impact van de lagerenteomgeving en de zoektocht naar rendement, maar ook voor de risico's verbonden aan de klimaatverandering en de transitie naar een koolstofarme economie. Sinds mijn indienstneming in 2015 heb ik de ontwikkeling,

Algemene tendensen en nieuwe ontwikkelingen die een risico kunnen vormen voor de financiële stabiliteit, worden door ons in kaart gebracht

de implementatie en de follow-up van enkele maatregelen van dichtbij kunnen volgen. Het geeft veel voldoening als je merkt dat je werk bijdraagt tot concrete acties die erop gericht zijn de stabiliteit van het financieel systeem te waarborgen.

Internationale dimensie

Het macroprudentieel beleid en toezicht is een nog in hoge mate nationale bevoegdheid, maar sinds eind 2010 coördineert de European Systemic Risk Board, de ESRB, de macroprudentiële beleidsvoering binnen de Europese Unie. Mijn functie heeft dus ook een internationale dimensie; als lid van vaste werkgroepen en tijdelijke werkstromen kan ik bijdragen aan de macroprudentiële analyse op Europees niveau en leer ik heel veel bij.

Publicaties

Ik werk ook mee aan diverse publicaties van de Bank, zoals het economisch en financieel jaarverslag. Onze dienst publiceert bovendien ieder jaar het 'Financial Stability Report' of FSR, het resultaat van ons werk tijdens het jaar. In het FSR worden de recente ontwikkelingen in de macro-economische omgeving en in de financiële sector beschreven, alsook de impact daarvan op de financiële stabiliteit. Sinds enkele jaren publiceert de Bank een rapport over vermogensbeheer en niet-bancaire financiële intermediaat (schaduwbankieren), waarvoor we niet alleen samenwerken met diverse diensten in de Bank, maar ook met de FSMA.

Kortom, dankzij mijn werk bij de Bank heb ik in korte tijd enorm veel geleerd in een interessante en uitdagende omgeving. Ik ben blij dat ik de kans krijg om, zowel nationaal als internationaal, bij te dragen aan het beleid van en het toezicht op de financiële sector.

De Bank voert verscheidene prudentiële taken uit en ze is de afwikkelingsautoriteit

Inzake prudentieel toezicht – het waken over de stabiliteit van het financieel stelsel en over de naleving, door de financiële instellingen, van de hen opgelegde regels ten behoeve van, met name, hun soliditeit – vervult de Nationale Bank verscheidene opdrachten. Als macroprudentiële autoriteit in België ziet ze erop toe dat, in geval van problemen, de wisselwerkingen tussen financiële instellingen geen onderlinge besmetting veroorzaken. In het kader van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism – SSM) oefent ze microprudentieel toezicht uit op de individuele kredietinstellingen, maar houdt ze tevens toezicht op de verzekeringsondernemingen, de financiële marktinfrastucturen en de betalingsinstellingen. De Bank voert ook een aantal taken uit in het kader van de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Via het bij haar opgerichte Afwikkelingscollege is ze daarnaast ook de afwikkelingsautoriteit.

Een aantal operationele aspecten van deze regelgevende en technische taken en ontwikkelingen die zich in 2019 hebben voorgedaan, werden uitvoerig behandeld in het Verslag 2019 over de Economische en financiële ontwikkelingen en prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht.

Nieuwe maatregelen met betrekking tot de hypothecaire leningen

De vastgoedmarkt is reeds lange jaren een aandachtspunt voor de Nationale Bank, aangezien elke aanzienlijke schok op die markt zware gevolgen kan hebben voor de financiële stabiliteit.

Nadat de Bank vaststelde dat de door de banken toegepaste voorwaarden inzake kredietverlening opnieuw verslechterd waren, kondigde ze op 5 september 2019 nieuwe verwachtingen voor de nieuwe hypothecaire leningen aan, die ze op 25 oktober 2019 publiceerde. Via dat nieuw initiatief beoogt de Bank de kwaliteit van de toegekende leningen te verbeteren door het aandeel zeer risicovolle leningen in de nieuwe hypothecaire kredieten te verlagen. Zo wil ze de financiële stabiliteit vrijwaren en ervoor zorgen dat het financieel stelsel, zelfs bij aanzienlijke schokken, zijn financiële intermediatierol kan blijven spelen.

Een circulaire aan banken en verzekeringsondernemingen met verwachtingen

De Bank heeft haar voor de in België actieve kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen

bedoelde verwachtingen toegevoegd in een nieuwe circulaire, die op de website van de Bank beschikbaar is. Concreet heeft de Bank voor een reeks indicatoren drempelwaarden bepaald die als referentiepunten moeten worden gebruikt opdat hypothecaire leningen op een voorzichtige en gezonde manier zouden worden toegekend. Een van die indicatoren is de loan-to-value ratio (LTV), die de verhouding weergeeft tussen het bedrag van de lening en de waarde van het gefinancierde goed. Indien een kredietnemer inkomensverlies lijdt, is het mogelijk dat de kredietaflossing niet langer gegarandeerd is en dat het onroerend goed moet worden verkocht. Met een redelijke LTV-ratio kan de bank het uitstaand bedrag aan kapitaal invorderen. Worden er daarentegen over het algemeen hoge LTV-ratio's toegepast, dan kan de financiële stabiliteit in het gedrang komen, wat er in geval van een crisis bijvoorbeeld toe kan leiden dat de werkloosheid stijgt

en dat de vastgoedprijzen dalen. Hoewel een dergelijke veronderstelling niet het basisscenario van de Bank is voor de komende jaren, moet ze er in het kader van haar macroprudentieel mandaat verplicht voor zorgen dat alle risico's voldoende gedekt worden, ook de zogenoemde 'tail risks' die weinig waarschijnlijk zijn, maar een aanzienlijke potentiële impact hebben. De prudentiële verwachtingen worden meer gedetailleerd toegelicht in een Kader van het economisch en financieel verslag 2019 van de Bank.

De concurrentie op de hypotheekmarkt is groot. De Bank moet er dus op toezien dat haar maatregelen in dezelfde mate gelden voor alle beoogde entiteiten, zodat de concurrentie niet onrechtmatig wordt verstoord en er een gelijk speelveld wordt gevrijwaard. De prudentiële verwachtingen en de definities van de diverse indicatoren maakten bijgevolg het voorwerp uit van een overlegprocedure met de sector. Half september werden er vergaderingen georganiseerd met de

Belgische beroepsverenigingen van banken (Febelfin) en verzekeringsondernemingen (Assuralia) om eventuele onduidelijkheden toe te lichten. Bij de afronding van haar prudentiële verwachtingen hield de Bank rekening met de opmerkingen die op deze vergaderingen werden gemaakt en met de punten die werden aangehaald in het officieel antwoord van de financiële sector, dat ze eind september, aan het einde van de overlegprocedure, ontving.

Een eerste antwoord op een aanbeveling van de ESRB aan de minister van Financiën

Via die verwachtingen gaf de Bank proactief een eerste antwoord op een aanbeveling van de European Systemic Risk Board (ESRB), de instelling die het macroprudentieel beleid in de EU coördineert. Die aanbeveling was gericht aan de minister van Financiën en aan de Bank, en betrof de activering van maatregelen die een rechtstreekse impact hebben op het

profiel van de nieuwe kredieten. Hoewel de ESRB verwees naar wettelijk bindende maatregelen, koos de Bank in de eerste plaats voor prudentiële verwachtingen. Zo wil ze de financiële instellingen een zekere ruimte laten, met name via het zogeheten *comply-or-explain*-mechanisme, waardoor een instelling, met bijvoorbeeld een zeer specifiek bedrijfsmodel, mag afwijken van de verwachtingen als ze kan aantonen dat haar kredietbeleid gezond is en op de markt niet tot een opeenstapeling van systeemrisico's leidt. Indien nodig, zal de Bank uiteraard supplementaire acties ondernemen. Dat kan een aanbeveling aan de microprudentiële autoriteiten zijn, een extra macroprudentiële maatregel of, in geval van een algemene trend, een aanbeveling aan de regering om wettelijk bindende maatregelen te activeren. In zijn officieel antwoord op de aanbeveling van de ESRB, heeft de minister van Financiën overigens vermeld dat de regering extra maatregelen zou kunnen overwegen, mochten die van de Bank onvoldoende efficiënt blijken.

Samenwerking is belangrijk voor het banktoezicht

Sinds 2014 is het prudentieel toezicht op de kredietinstellingen overgedragen aan de ECB, in de vorm van een Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism – SSM). Deze aan de ECB toevertrouwde opdrachten zijn bedoeld om bij te dragen tot de veiligheid en soliditeit van de kredietinstellingen en tot de stabiliteit van het financieel stelsel in de EU, om een goed overzicht te hebben van een bankgroep en van haar algemene gezondheidstoestand en om het risico op uiteenlopende interpretaties en tegenstrijdige beslissingen binnen elke entiteit te kunnen beperken. De Bank is als lid van de Supervisory Board van het SSM betrokken bij de beslissingen van de ECB, niet alleen voor de Belgische kredietinstellingen maar voor alle banken van het eurogebied. Wordt een kredietinstelling niet als significant beschouwd op basis van de criteria van het SSM, dan wijkt de ECB van deze algemene regel af en delegeert ze de verantwoordelijkheid voor het prudentieel toezicht op die instelling aan de lokale toezichthoudende autoriteit, namelijk de Bank.

In 2019 nam de Bank deel aan dertien door de ECB opgerichte

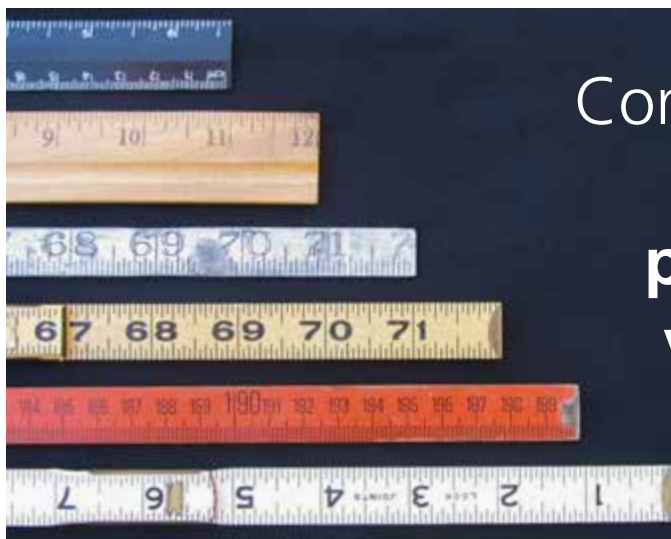
gezamenlijke teams voor prudentieel toezicht, de zogenoemde 'Joint Supervisory Teams (JST)', die toezicht uitoefenden op dertien Belgische kredietinstellingen (of groepen) die als significant worden beschouwd (Significant Institution – SI). De Bank oefende ook rechtstreeks toezicht uit op negentien kredietinstellingen, waaronder drie financiële holdings die niet als significant worden beschouwd (Less Significant Institution – LSI).

Belgische inspecteurs nemen deel aan talrijke grensoverschrijdende toezichtsoverdrachten

In 2019 werd de samenwerking tussen de Bank en het Europees Stelsel van Centrale Banken nog versterkt door de uitwisseling van medewerkers en de integratie van stagiairs in de teams voor *off-site* prudentieel toezicht. Voor het *on-site* prudentieel toezicht komt die versterkte samenwerking ook tot uiting in de deelname van Belgische inspecteurs aan talrijke grensoverschrijdende toezichtsoverdrachten voor in het eurogebied gevestigde kredietinstellingen.

Een tweede opmerkelijk element is dat er in januari 2020 voor een deel van de medewerkers in de teams voor *off-site* prudentieel toezicht een rotatiesysteem werd ingevoerd. De langetermijndoelstelling daarvan is om in de dossiers een kritische houding te bewaren en te voorkomen dat er een zekere vermoeidheid binnensluipt door routinewerk. Doordat de medewerkers van *off-site* toezichtsteam kunnen wisselen en dus de specifieke kenmerken van de diverse bankstructuren en -organisaties kunnen ontdekken, krijgen ze de gelegenheid om hun expertise te ontwikkelen en om indirect hun loopbaankansen te verhogen. Die rotatie zal ook ten goede komen aan de onderlinge uitwisseling van diverse expertisedomeinen.

Gelet op de digitalisering van de banksector, beschouwt de Bank het bovendien als een prioriteit om haar *off-site* medewerkers een intensief opleidingsprogramma aan te bieden opdat ze zich zouden kunnen perfectioneren in het analyseren van de impact van de digitalisering op het bedrijfsmodel en op de organisatie van banken, inclusief het analyseren van hun cyber- en IT-risico's.

Concrete stappen in de richting van proportionaliteit voor de banken

Het proportionaliteitsbeginsel, dat stelt dat er in de wetgeving en de toepassing ervan rekening moet worden gehouden met de aard, de omvang en de complexiteit van de activiteiten van de instellingen, trad in 2019 zowel op Europees als op Belgisch niveau opnieuw op de voorgrond. Als gevolg van de financiële crisis is de regelgeving aanzienlijk verstrengd teneinde de tekortkomingen te vermijden die deze crisis hebben veroorzaakt. Sinds een tiental jaar ondervinden de kredietinstellingen derhalve regelmatig meer last om te voldoen aan de prudentiële vereisten.

De Europese wetgever en de toezichthouders in het algemeen zijn zich bewust van de problemen die een dergelijk aantal vereisten voor de kleinere instellingen kan impliceren. Om die reden hebben ze ervoor gekozen de toepassing van de proportionaliteit in de nieuwe Europese CRR2-verordening te versterken, wat zich heeft vertaald in een categorie van 'kleine en niet-complexe instellingen'. Voor de instellingen die tot deze categorie behoren, werden een aantal vereisten vereenvoudigd, waardoor de proportionaliteit in de wetgeving werd versterkt.

Een van de andere maatregelen die werden opgenomen in de nieuwe Europese CRR2-verordening zijn de aan de Europese Bankautoriteit toegekende mandaten om de kosten van de diverse rapporteringen te verlagen. Tegen die achtergrond werd ook in België een dialoog opgestart tussen de Nationale Bank en de financiële sector. Deze laatste stelde trouwens een lijst op met elementen waarvoor hij meer proportionaliteit wenst. Dat geldt bijvoorbeeld voor de prudentiële

rapportering, maar ook voor de governance, het toezicht en de monetaire statistieken. Het analyseren van deze diverse elementen vereiste dus de implicatie van de verschillende betrokken departementen van de Bank.

De Bank wilde efficiënt reageren en een duidelijk zicht hebben op de bezorgdheden van de sector. Daarom organiseerde ze een workshop voor de vertegenwoordigers van de sector en de diverse betrokken departementen van de Bank. Zo kon de sector sommige problemen verduidelijken en kon de Bank mogelijke richtingen aangeven, rekening houdend met het toenemend aantal normen op internationaal niveau. Uit die besprekingen volgde een reeks te ondernemen acties.

De bovenvermelde stappen zijn een belangrijke fase voor een betere integratie van de proportionaliteit. In de toekomst zal het internationaal debat allicht nog met andere reflecties worden uitgebreid, met name wat de rapportering en de uitoefening van het toezicht betreft.

Het financieel toezicht op verzekerings- en herverzekeringsondernemingen

Eind 2019 oefende de Nationale Bank toezicht uit op 81 ondernemingen (verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, borgstellingsmaatschappijen en gewestelijke openbaarvervoermaatschappijen die zich deels zelf verzekeren). Het aantal onder toezicht staande ondernemingen stabiliseerde zich na de consolidatiebeweging in de sector, die volgde op de inwerkingtreding van het nieuw prudentieel kader. Daarnaast waren er op de Belgische markt 46 bijkantoren actief van ondernemingen die onder een andere EER-lidstaat ressorteren, en iets minder dan 1 100 ondernemingen die toegang hebben tot de Belgische markt krachtens het stelsel van de vrije dienstverrichting, waarvan er slechts 80 effectief een activiteit in België hebben ontwikkeld. De premie-inkomsten die via de laatstgenoemde kanalen worden gegenereerd, zijn vrij omvangrijk geworden (meer dan 10 % van de totale premie-inkomsten).

De Bank volgt nauwlettend de kwaliteit van de haar periodiek bezorgde financiële rapporteringen. De validatietests, die op geautomatiseerde wijze op de periodieke financiële rapporteringen worden toegepast, zijn door de Bank ontwikkeld. Correcte rapporteringen zijn erg belangrijk aangezien ze de hoeksteen van het prudentieel toezicht zijn. Diverse ondernemingen werden benaderd om inconsistenties in de financiële rapporteringen weg te werken, een oefening die in de toekomst zal worden voortgezet ten behoeve van de continue kwaliteitsverbetering van de financiële rapporteringen. De Bank is ook volop bezig met het tot in de laatste functionele details in orde maken van een instrumentarium dat het mogelijk moet maken de gegevens grondiger te analyseren. Daarbij zal prioritair aandacht worden besteed aan het toezicht op de technische voorzieningen, de kwaliteit van de berekening van

de kapitaalvereisten en de aard van de activaportefeuilles van de ondernemingen.

De aanhoudende lagerenteomgeving dreigt op termijn problematisch te worden voor enkele ondernemingen die actief zijn in het levensverzekeringsbedrijf. Vanwege het bedrijfsmodel dat die ondernemingen hanteren, eist de toestand van sommige onder hen nu reeds de bijzondere aandacht van de Bank op. Deze laatste oefent dan ook verscherpt toezicht uit op de ondernemingen met het hoogste risicoprofiel.

Voor de algemene toezichtsbenadering blijven *on-site* inspecties een belangrijk instrument om zwakke punten op te sporen, in het bijzonder in verband met de *best estimates* van verzekeringsondernemingen. Het volledige proces (van de vaststelling van de noodzaak om een inspectie uit te voeren tot de bevindingen van de

inspectie) heeft ertoe geleid dat de toezichtsteams voor sommige ondernemingen strenge maatregelen hebben genomen.

De compliancefunctie en de werkzaamheden van de revisoren nader bekeken

De inspectieteams voerden een transversaal onderzoek uit naar de organisatie en de werking van de compliancefunctie. Uit dit onderzoek is gebleken dat de ondernemingen meestal kiezen voor een interne compliancefunctie omdat die een goede kennis heeft van de activiteiten van de onderneming. De risicoanalyse en de planning van de werkzaamheden zouden evenwel moeten worden verbeterd om meer duidelijkheid te krijgen over het feit of de compliancerisico's voor de onderneming in voldoende mate door de compliancefunctie worden gedekt, enerzijds, en over het aantal personeelsleden dat nodig is om die functie naar behoren uit te oefenen, anderzijds.

In 2019 werd de samenwerking met de erkende revisoren – in het kader van hun samenwerkingsopdracht met de Bank zoals gespecificeerd in een ad-hoc-circulaire – voortgezet teneinde een voldoende ruim inzicht te verwerven in hun concrete werkzaamheden met betrekking tot enkele specifieke domeinen zoals de waarderingsmethoden van de 'beste schatting'. Dat resulteerde in een aantal algemene vaststellingen, die werden uitgediept in een-op-eendialogen met enkele revisorenkantoren, waarbij deze laatste hun werkwijze nader toelichtten en details verstrekten over de uitgevoerde controles en de

waterdichtheid van hun testen. De terugkoppeling naar de kantoren en de beroepsvereniging is het startpunt om de communicatie met de Bank te verbeteren en moet er op termijn voor zorgen dat de werkzaamheden van de Bank beter worden afgestemd op die van de revisoren.

Om de winstgevendheid van de aanvullende individuele ziektekostenverzekeringen in kaart te brengen, heeft de Bank de Belgische

markt horizontaal geanalyseerd. Uit die studie blijkt dat de winstgevendheid van de producten afhangt van de kenmerken ervan. Teneinde een gelijk speelveld te waarborgen, werd de ondernemingen gevraagd om bij de berekeningen van de beste schatting en de daartoe gehanteerde aannames, enkele sensitiviteitsanalyses te verrichten. Aan de hand van deze laatste kunnen de gerapporteerde beste schattingen van de ondernemingen worden beoordeeld.

De beoordeling van de IT-risico's

Aan de hand van een ter plaatse ingevulde vragenlijst heeft de Bank bij elf significante verzekerings- en herverzekeringsondernemingen informatie verzameld over hun IT-risico's en over de manier waarop die worden beheerd.

Om het niveau van het IT-risico van een onderneming te evalueren, worden in die vragenlijst vijf subcategorieën van IT-risico's beoordeeld (beveiliging, beschikbaarheid en continuïteit, verandering, uitbesteding en integriteit van de gegevens); het kader voor het toezicht op IT-risico's wordt beoordeeld op basis van tien dimensies (IT-governance, IT-organisatie en -uitbesteding, IT-risicobeheer, beheer van de IT-beveiliging, beheer van de IT-operaties, aankoop van software, softwareontwikkeling en projectbeheer, beheer van de gegevenskwaliteit en vermogen om gegevens te aggregeren, IT-continuïteitsbeheer, IT-rapportering en interne IT-audit).

Ontwikkelingen in het prudentieel toezichtskader van de verzekeringssector

Sinds 1 januari 2016 geldt Solvabiliteit II, dat is het nieuw prudentieel toezichtskader voor de Europese verzekerings- en herverzekeringsondernemingen. Solvabiliteit II is, in tegenstelling tot zijn voorganger Solvabiliteit I, een risicogevoelig toezichtskader dat berust op de principes van marktwaardering van de balans en van risicogebaseerde kapitaalvereisten. Het bevat een spectrum aan kwantitatieve en kwalitatieve vereisten die de toegang tot, en de uitoefening van het verzekerings- en herverzekeringsbedrijf op een moderne leest schoeien.

Het Solvabiliteit II-kader voorzag reeds bij de invoering ervan in een reeks overgangsmaatregelen die moesten zorgen voor een geleidelijke transitie vanuit Solvabiliteit I en in herzieningsmechanismen die het, op basis van de opgedane ervaring, mogelijk moeten maken de regelgeving eventueel bij te sturen. De voor 2020 geplande herziening wordt beschouwd als de belangrijkste, door de richtlijn zelf geboden mogelijkheid tot herziening. De hoeksteen van die herzieningswerkzaamheden, waarbij ook de Bank een belangrijke rol speelt, is het advies van de European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA, over de herziening van de langetermijngarantiemaatregelen en de maatregelen met betrekking tot het aandelenrisico. Dat advies moet tegen eind juni 2020 aan de Europese Commissie worden bezorgd. Begin 2019 verzocht de Commissie EIOPA eveneens technisch advies uit te brengen over de eventuele herziening van een reeks andere elementen. Dat advies moest bovendien vergezeld gaan van een analyse van de eventuele impact van de diverse alternatieve opties en benaderingen. Om die reden richtte EIOPA, samen met de Bank en andere nationale toezichthoudende autoriteiten, reeds in 2019 meerdere informatieverzoeken aan een aantal

verzekeringsondernemingen en vroeg impactanalyses bij hen op. Een eerste gedetailleerde analyse van alle voorstellen werd vervolgens ter consultatie voorgelegd aan alle belanghebbenden. In 2020 volgt nog een holistische impactanalyse vooraleer EIOPA haar advies aan de Europese Commissie afrondt.

De voor herziening vatbare elementen lopen sterk uiteen. Zo worden, bijvoorbeeld, de waardering van langetermijngaranties of de passende kapitaalvereisten voor investeringen met een langetermijnkarakter herbekeken. Ook de ervaring die de toezichthouders sinds de inwerkingtreding van Solvabiliteit II hebben opgedaan, zal een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld in het kader van de verdere verfijning van het toezicht op verzekeringsactiviteiten die in vrije dienstverrichting worden uitgeoefend, het groeps-toezicht of de prudentiële rapportering. Ook worden er extra instrumenten voorgesteld om, enerzijds, adequaat te reageren op macroprudentiële uitdagingen en, anderzijds, in een kader te voorzien voor herstel- en afwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de verzekeringssector. Hoewel er in totaal meer dan twintig elementen worden geanalyseerd, is de herziening gericht op een evolutie, veeleer dan op een revolutie, van het regelgevend kader.

Klimaatgebonden risico's voor de financiële sector

Aangezien de klimaatverandering en ook de transitie naar een meer duurzame economie een zware impact kunnen hebben op de hele economie en, bijgevolg, ook op het financieel stelsel zijn de klimaatgebonden risico's reeds enkele jaren een belangrijk aandachtspunt voor de Nationale Bank.

Teneinde de omvang van de klimaatgebonden risico's voor de Belgische financiële sector beter te kunnen inschatten, heeft de Bank eind 2018, in het kader van haar macroprudentieel mandaat, de financiële instellingen een vragenlijst toegestuurd om te peilen in welke mate de instellingen in hun strategie en risicobeleid reeds rekening houden met klimaatgebonden risico's. Bovendien wou de Bank met deze sectorspecifieke enquête de financiële sector bewuster maken van het belang van die risico's. Tegelijkertijd was het de bedoeling de financiële instellingen op die manier aan te moedigen die risico's te volgen, te evalueren en te beheren. De belangrijkste resultaten van die sectorbevraging werden in het Financial Stability Report van 2019 opgenomen in een thematisch artikel over

klimaatgebonden risico's en duurzame financiering. Dat artikel bevat bovendien een aantal aanbevelingen om deze laatste ertoe aan te zetten rekening te houden met de risico's en kansen die gepaard gaan met de klimaatverandering en met de transitie naar een meer duurzame economie.

De Nationale Bank neemt deel aan internationale werkgroepen

Het is evenwel niet evident om de risico's die gepaard gaan met de klimaatverandering (fysieke risico's) en met de transitie naar een meer duurzame economie (transitierisico's), te identificeren en te evalueren. Die risico's zijn per definitie onzeker maar

ook afhankelijk van de te nemen beleidsbeslissingen, van nieuwe technologische ontwikkelingen en ook van het verloop van de voorkeuren en het gedrag van consumenten en investeerders. Bovendien zijn er tal van transmissiekanalen die deze risico's overbrengen op tal van economische actoren. De Bank neemt actief deel aan diverse internationale werkgroepen die trachtende diverse transmissiekanalen in kaart te brengen, risico-indicatoren en databehoeften te identificeren om die risico's te monitoren, scenario's uit te werken en na te gaan in hoeverre die risico's moeten worden opgenomen in de macroprudentiële risico-evaluatie en, eventueel, in de kapitaalvereisten. Zo probeert het Network for Greening the Financial System, een vrijwillige samenwerking tussen meer dan vijftig centrale banken en toezichthouders, het beheer van klimaat- en milieurijsico's in de financiële sector en het vergroenen van het financieel stelsel te ondersteunen en te versnellen. Tevens werkt een gezamenlijke werkgroep van de ECB

en de European Systemic Risk Board aan de ontwikkeling van risico-indicatoren, methodologieën en scenario's om de impact van klimaatrisico's op de financiële stabiliteit te kunnen evalueren. Ook de Europese en internationale toezichthoudende autoriteiten hebben specifieke werkgroepen opgericht die nagaan welke regelgevende initiatieven nodig zijn voor het toezicht op banken en verzekeringsondernemingen. Binnen die werkgroepen is er tevens een duidelijke tendens merkbaar om niet enkel klimaatgebonden risico's te beschouwen, maar ook alle risico's die gerelateerd zijn aan duurzaamheid, namelijk milieu, sociale aangelegenheden en goed bestuur (Environment-Social-Governance).

In afwachting van de methodologieën die in de internationale werkgroepen zullen worden ontwikkeld, heeft de Bank reeds

gesprekken en overleg met de financiële sector opgestart om, op korte termijn, samen reeds een eerste idee te krijgen van de belangrijkste concrete klimaatgebonden risico's waar de Belgische financiële instellingen aan

zijn blootgesteld en om ter zake meer gegevens te verzamelen teneinde de omvang van die risico's te kunnen inschatten. Een groot risico dat op die manier werd geïdentificeerd, is de

Een groot risico is de abrupte invoering van een minimumvereiste met betrekking tot de energieprestatie van commerciële en woongebouwen

mogelijke abrupte invoering van een minimumvereiste met betrekking tot de energieprestatie van commerciële en woongebouwen. Een dergelijke vereiste zou, indien ze abrupt zou worden opgelegd zonder supplementaire ondersteunende maatregelen, een zware impact kunnen hebben op de vastgoedsector en, bijgevolg, op het financieel stelsel, aangezien gebouwen worden gebruikt als onderpand voor vastgoedleningen en financiële instellingen tevens beleggen in de vastgoedsector.

De cyberrisico's worden steeds groter

De cyberrisico's voor financiële infrastructuren en het toezicht op betaaldiensten vereisen steeds meer aandacht van de Nationale Bank.

Om de veranderende uitdagingen duidelijk te maken, is de naam van de dienst Prudentieel toezicht op marktinfastructuren en Oversight gewijzigd in Toezicht op financiële marktinfastructuren, op betalingsdiensten en op cyberrisico's. Bovendien werd in 2019 binnen de Bank een intern comité, het Cyber Security Committee, opgericht. Ook de andere diensten die verantwoordelijk zijn voor prudentieel toezicht, alsmede het departement Tweedelijnstoezicht en het derdelijnstoezicht (Interne audit), de departementen Financiële markten en Algemene statistiek zijn in dat comité vertegenwoordigd. De belangrijkste opdracht van dat comité is ervoor te zorgen dat het delen van cybergerelateerde informatie tussen de diverse entiteiten van de Bank meer gestructureerd en efficiënt verloopt. Concreet zullen de deelnemende entiteiten geanonimiseerde informatie over incidenten of dreigingen uitwisselen en gezamenlijke analyses uitvoeren, samen interne opleidingen organiseren, informatie over

regelgevende initiatieven uitwisselen – zowel binnen de Bank als internationaal – en samen bewustmakingscampagnes opzetten.

In haar macroprudentieel verslag van 2019 vermeldde de Bank de intensieve digitalisering, de toenevende digitale interconnectie tussen de economische sectoren en de omvang van de daaruit voortvloeiende IT- en cyberrisico's. De verzekerings- of herverzekeringsondernemingen en -groepen worden aldus op twee fronten kwetsbaar: enerzijds zijn ze als instellingen zelf het doelwit van cyberaanvallen en moeten ze voldoende robuuste beveiligings- en detectiesystemen opzetten; anderzijds ondervinden ze de gevolgen van de aanvallen waar hun klanten het slachtoffer van zijn, hetzij omdat ze die expliciet dekken (*affirmative cyber insurance*), hetzij stilzwijgend dekken (*silent insurance* of *non-affirmative cyber insurance*). De Bank heeft, aan de hand van een vragenlijst, de hele Belgische verzekeringssector op die twee punten ondervraagd.

FinTech en InsurTech

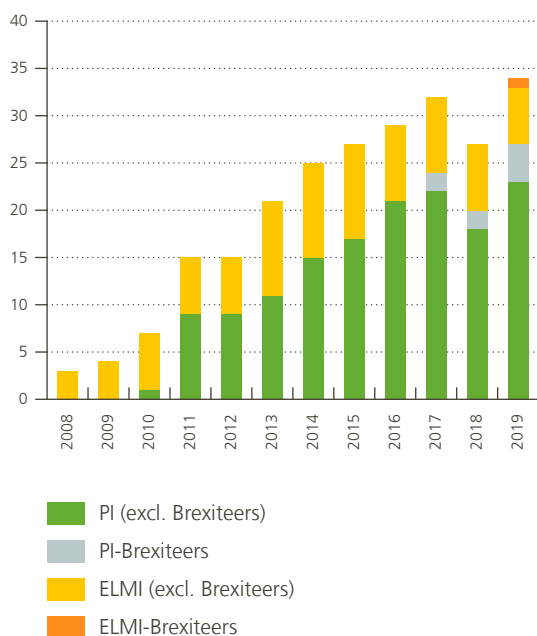
Gelet op de groeiende belangstelling voor FinTech, de aanwending van nieuwe, op de ontwikkeling van financiële processen gerichte technologieën, en de daarmee verbonden vragen van de sector, hebben de Bank en de FSMA reeds in 2017 besloten een gezamenlijk FinTech-contactpunt (single point of contact, SPOC) op te zetten. Zowel start-ups als bestaande ondernemingen kunnen, via een eenvoudig contactformulier op

de website van zowel de Bank als de FSMA, vragen stellen over het regelgevend kader. Het contactpunt is bedoeld om de regelgeving rond financiële innovaties en de verwachtingen van de toezichthouders bevatte-lijker te maken.

In 2019 nam het aantal vergunde betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld met 26 % toe ten opzichte van 2018. In dit laatste jaar liep het aantal vergunde instellingen onder toezicht licht terug doordat enkele instellingen besloten hun gereguleerde activiteiten stop te zetten vanwege de strengere vereisten die worden opgelegd krachtens de herwerkte betalingsdienstrichtlijn (PSD2). Daarnaast werden in 2018 ook minder aanvraagdossiers ingediend, wat voornamelijk te maken had met de afwachtende houding van de markt ten opzichte van de herwerkte richtlijn.

Om in te schatten welke impact het gebruik van nieuwe technologische innovatie heeft op de verzekeringssector, werkt de Bank ook aan een aantal zogenoemde 'InsurTech'-projecten. Aan de hand van een enquête bij de ondernemingen tracht ze de initiatieven tot technologische innovatie en digitalisering in het vlak van onder meer tarifiering, onderschrijving en schadebeheer in kaart te brengen, en werkt ze een prudentieel kader uit om nieuwe, sterk door technologische innovatie en transformatie naar digitale platforms gedreven verzekeringsactiviteiten en bedrijfsmodellen mogelijk te maken. Voorts formuleert de Bank aandachtspunten die specifiek zijn voor InsurTech en die kunnen bijdragen tot een beter wederzijds begrip van nieuwe technologische trends en tot een transparantere dialoog met de verzekeringsondernemingen.

Verloop van de in België vergunde betalingsinstellingen (PI) en instellingen voor elektronisch geld (ELMI)

Bron: NBB.

De Bank speelt een belangrijke rol in het voorkomen van witwassen en in de financiering van terrorisme

Door de Belgische antiwitwaswet uit 2017 en de inwerkingtreding van de vijfde Europese richtlijn medio 2018 is de rol van de Nationale Bank ter zake sterk uitgebreid.

Om de financiële instellingen die onder haar toezicht vallen alle in dat kader nodige toelichtingen en aanbevelingen te bezorgen, maakt de Bank intensief gebruik van haar website. In 2019 werd de informatie op de website tweemaal geüpdatet. Daarbij werden de commentaar en de aanbevelingen van de Bank verfijnd. Er werd ook gezorgd voor een officiële vertaling in het Engels.

Een informatiesessie over AML/FT in de Bank

Twee jaar nadat de wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten in werking trad, blijkt dat de materie een actueel onderwerp is, waarvan de intensiteit helaas blijkt uit diverse schandalen waarbij financiële instellingen betrokken zijn. Gelet op

de verwachtingen van de betrokken partijen, zowel jegens de financiële instellingen als jegens de regulatoren, was het gepast dat de Nationale Bank een informatiesessie zou organiseren voor de leidinggevendenden die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (AML/FT) binnen het leidinggevend orgaan van de financiële instellingen die onder het toezicht van de Bank vallen, alsook voor de compliance officers van diezelfde instellingen.

Die informatiesessie vond plaats op 6 november 2019 en was met 288 deelnemers een groot succes.

De sessie werd ingeleid door gouverneur Pierre Wunsch. Hij beklemtoonde de financiële en reputaties risico's voor de financiële instellingen die hun verplichtingen niet nakomen alsook de prudentiële dimensie van de

verplichtingen inzake de strijd tegen het witwassen van geld, waarin de ECB een steeds grotere rol speelt.

Vervolgens werden de visie en de verwachtingen van de Bank met betrekking tot diverse actuele punten toegelicht. Zo ging het over de besprekingen op Europees niveau om de nationale wetgevingen over de bestrijding van het witwassen van geld te harmoniseren door middel van een verordening die rechtstreeks toepasbaar is in alle lidstaten, veeleer dan dat er richtlijnen in nationaal recht moeten worden omgezet.

Daarna werd het thema 'de-risking' aangesneden, waarbij werd gespecificeerd dat contractvrijheid niet impliceert dat men mag weigeren een zakenrelatie aan te gaan of voort te zetten met ondernemingen die actief zijn in sectoren met een groter risico op witwassen, zonder dat vooraf de risico's van de klant individueel zijn geanalyseerd.

In verband met het repatriëren van middelen verwacht de Bank van de financiële instellingen dat ze aan de hand van gegevens voldoende kunnen aantonen dat de middelen legaal van oorsprong zijn.

Tot slot werd eraan herinnerd dat, uit efficiëntieoverwegingen, het beroep op bepaalde technologieën of op outsourcing mag worden aangemoedigd, maar dat de financiële instellingen daardoor hun verantwoordelijkheid niet mogen worden ontnomen.

Daarna werden de organisatie van het toezicht inzake AML/FT binnen de Bank alsook de voornaamste realisaties ter zake toegelicht. Er werd nader ingegaan op de inspanningen die de Bank levert om het toezicht te versterken en om de informatieverstrekking aan de financiële instellingen te verbeteren. Daartoe wijdt de Bank voortaan een gedeelte van haar website specifiek aan AML/FT-aangelegenheden in de vorm van

een circulaire. Nadat de belangrijkste lessen werden overlopen die uit de door de Bank verrichte analyse van de algemene risicobeoordelingen van de financiële instellingen werden getrokken, werden enkele best practices – maar ook lacunes – in de kijker geplaatst. Die vaststellingen zullen worden opgenomen in een circulaire die zal worden meegedeeld aan de instellingen die onder toezicht van de Bank staan.

Tot slot volgden er toespraken door een vertegenwoordiger van de European Banking Authority (EBA) en een vertegenwoordiger van de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI), waarin zij hun belangrijkste acties en de verwachte ontwikkelingen toelichtten, in het bijzonder van de kant van de EBA, die in 2019 een meer concrete rol als centraal toezichthouder toebedeeld kreeg.

Informatiesessie over AML/FT op 6 november 2019 in de Nationale Bank

De brexit, ook een uitdaging voor het prudentieel toezicht

De informatie van het FinTech-contactpunt was ook nuttig voor de financiële instellingen die, als gevolg van de nakende brexit, hun activiteiten naar België wilden verplaatsen. Nadat in 2017 reeds twee bekende geldtransferbedrijven, Moneygram en eBury, besloten hun EU-activiteiten van Groot-Brittannië naar België te verhuizen, waren er in 2019 nog drie bedrijven die zich, vanwege het vertrek van het Verenigd Koninkrijk (VK) uit de EU, in België vestigden: Worldremit, Transferwise en Prepayment Solutions NV (van de Edenred groep). Ze kregen hun licentie na een grondig onderzoek van hun aanvraagdossier waarbij heel wat criteria werden afgetoetst aan de regelgeving: **België werd in korte tijd aantrekkelijk voor geldtransferactiviteit** bedrijfsmodel, fit & proper, AML/FT-controle, set-up en organisatie in België, kapitaalvereisten, ... Enkele van die nieuwkomers maken deel uit van groepen die tot de grootste geldtransferbedrijven in de wereld behoren. België is dus in korte tijd een belangrijke vestigingsplaats voor deze geldtransferactiviteit geworden. Eind 2019 waren er ook nog enkele andere instellingen waarvan de aanvraag hangende is.

De Bank heeft de voorbereidingen van de financiële instellingen op de brexit intensief gecontroleerd om zich ervan te vergewissen dat, op het ogenblik dat het VK de EU verliet, in het bijzonder toen het gevaar van een zogeheten 'harde brexit' nog bestond, er zich geen operationele of andere risico's zouden voordoen die de stabiliteit van individuele instellingen zouden kunnen aantasten.

De brexit bleef ook voor de verzekeringsondernemingen een aandachtspunt vanwege de onzekerheid over, en de uitvoeringsbepalingen van een akkoord. Die onzekerheid zal verdwijnen zodra de EU-wetgeving in het VK niet langer van toepassing is en het EU-paspoort vervalft. Alle EU-lidstaten worden op dat ogenblik 'derde landen' voor het VK. Het herhaaldelijk uitstellen van de vertrekdatum verleent de betrokken ondernemingen in feite nochtans extra tijd om hun strategie te verfijnen en hun proces voor te bereiden door diverse uitkomsthypothese te overwegen (*harde* versus *zachte* brexit). De Belgische ondernemingen zijn in dat opzicht herhaalde malen ondervraagd in het kader van diverse enquêtes met betrekking tot hun contingentieplannen. Daaruit is onder meer gebleken dat de ondernemingen die reeds lokaal een vestiging hebben, er meestal voor geopteerd hebben die instelling om te vormen tot een *third-country branch* zodra de Britse regering het nieuwe regime activeert. Voor de Britse ondernemingen die in België actief zijn, vereist het verlies van het EU-paspoort ook dat ze de nodige maatregelen nemen om hun doelstellingen te kunnen bereiken, zowel inzake het sluiten en het verlengen van overeenkomsten als inzake het voldoen aan de lopende verzekeringsverplichtingen tot wanneer de bestaande overeenkomsten vervallen zijn (*legacy*-portefeuille of *back book*). Er hebben besprekingen plaatsgevonden tussen de Bank en de bovengenoemde Britse autoriteiten over de telling van de Britse verzekeringsondernemingen die hun situatie moeten regulariseren.

Een reeks belangrijke taken als **nationale afwikkelingsautoriteit**

In de loop van 2019 voerde de Nationale Bank een reeks belangrijke taken uit in het kader van haar opdracht als nationale afwikkelingsautoriteit.

In die hoedanigheid neemt de Bank deel aan de werkzaamheden van het Gemeenschappelijk Afwikkelingsmechanisme (Single Resolution Mechanism – SRM), de tweede pijler van de Bankenunie. Het SRM moet ervoor zorgen dat elke Europese bankgroep in geval van een probleem volgens een normale insolventieprocedure kan worden afgewikkeld of dat de problemen ervan aan de hand van de afwikkelingsinstrumenten kunnen worden opgelost, zonder ook maar één negatief gevolg voor het financieel stelsel of voor de reële economie en mét bescherming van de staatsmiddelen, de gedekte deposito's en beleggers, en fondsen en activa van klanten. Daartoe is een aanzienlijke voorbereiding met elk van de betrokken groepen vereist.

Om haar opdrachten als toezichhoudende autoriteit en als afwikkelingsautoriteit van elkaar gescheiden te houden, worden de opdrachten van de nationale afwikkelingsautoriteit toevertrouwd aan een specifiek orgaan binnen de Bank, namelijk het Afwikkelingscollege. De meeste leden van dat College zijn externen. Het College wordt voorgezeten door de gouverneur en de samenstelling ervan is vastgelegd in de organieke wet van de Bank. Naast de gouverneur maken ook deel uit van dit College: de vicegouverneur, de directeurs die verantwoordelijk zijn voor het prudentieel beleid, het prudentieel toezicht op de kredietinstellingen en de afwikkeling, de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën, de leidend ambtenaar van het

Afwikkelingsfonds, vier leden die bij Koninklijk Besluit worden benoemd en een door de Koning aangewezen magistraat. Daarnaast wordt ook de voorzitter van de FSMA als waarnemer uitgenodigd. Vorig jaar liep het mandaat van de vier, bij Koninklijk Besluit benoemde leden en van de door de Koning aangewezen magistraat ten einde. Het mandaat van twee van die vier leden en van de magistraat werd verlengd. Daarnaast werden twee nieuwe leden aangeduid, wat een vernieuwing van de leden van het College impliceert en de continuïteit van de werkzaamheden waarborgt.

Het Afwikkelingscollege stelt ieder jaar een jaarlijks actieplan op. Het plan voor 2019 was opgebouwd rond vier krachtlijnen, namelijk (i) het verbeteren van de afwikkelbaarheid van de kredietinstellingen en beursvennootschappen

naar Belgisch recht, onder meer door het uitwerken van afwikkelingsplannen, door het vastleggen van de niveaus van de Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities (MREL) en door maatregelen te nemen om de obstakels voor de afwikkelbaarheid af te bouwen of uit de weg te ruimen, (ii) het instaan voor de ontwikkeling van een robuust wet- en regelgevend kader om gevallen van nalatigheid aan te pakken, (iii) het ontwikkelen van een vermogen tot crisisbeheer en tot operationalisering van de afwikkelingsinstrumenten en -bevoegdheden en (iv) het helpen opzetten van mechanismen om de afwikkeling te financieren.

Een MREL voor elke minder belangrijke kredietinstelling

In 2019 besteedde het Afwikkelingscollege bijzondere aandacht aan de instellingen die er rechtstreeks onder ressorteren. Zo kon de cyclus voor de bepaling van een MREL voor elke minder belangrijke kredietinstelling worden afgerond. Bijgevolg zijn de meeste kredietinstellingen naar Belgisch recht momenteel gedekt, of toch bijna, door een dwingende MREL.

In december 2019 nam de Bank ook deel aan een crisismanagementoefening die door de Single Resolution Board (SRB) werd georganiseerd. Aangezien twee andere nationale afwikkelingsautoriteiten daaraan deelnamen, kreeg de oefening een Europese dimensie. Op die manier kon de Bank haar mechanismen voor crisismanagement testen en aantonen dat ze in staat is om een door de SRB goedgekeurd afwikkelingsmechanisme snel te implementeren. De oefening wees ook op potentiële struikelblokken bij de tenuitvoerlegging van groepsafwikkelingsstrategieën en bevestigde in dat kader de relevantie van de *home-host*-procedure.

Deze vooruitgang is weliswaar aanzienlijk, maar er moeten de komende jaren verdere inspanningen worden geleverd om de afwikkelbaarheid van de Belgische banksector te garanderen.

MISSIE :

Economische en financiële data en analyses verstrekken

BÉATRICE THIRY / Nationale & regionale rekeningen en conjunctuur

Een levende materie

Het is iets specifiek voor België. De nationale rekeningen van ons land worden door de Nationale Bank berekend in opdracht van het Instituut voor de nationale rekeningen. In alle andere landen van de Europese Unie produceren de centrale banken 'enkel' financiële statistieken.

De nationale boekhouding wordt opgesteld volgens een Europese standaard (ESR 2010), die onontbeerlijk is om vergelijkbare gegevens te verkrijgen voor alle lidstaten van de EU. Die gegevens worden meegedeeld aan Eurostat, het directoraat-generaal van de Europese Commissie dat verantwoordelijk is voor de verzameling, de controle en de publicatie van Europese statistieken en indicatoren. De nationale rekeningen worden gratis gepubliceerd op de website van Eurostat en andere kanalen, maar ook op de website van de Bank.

Deze cijfers vormen een uitstekende gegevensbank voor zeer veel macro-economische studies, zoals die van de Europese Commissie, het Planbureau, de universiteiten, en uiteraard, de studiedepartementen van de Bank en de ECB.

De federale en regionale overheden baseren er zich ook op om er groeivoorzichten uit af te leiden en hun begroting op te stellen. Tot slot worden ze ook gebruikt om de bijdrage van elk land aan de begroting van de EU te berekenen. Het belang van deze gegevens spreekt dus voor zich!

Statistieken zijn een levende materie. Ze moeten de weerspiegeling zijn van een economische bedrijvigheid die voortdurend verandert. Vandaar dat we onze reeksen op gezette tijden moeten aanpassen. Dat moet uiteraard op Europees niveau gecoördineerd worden. In de praktijk herzien we ze om de vijf jaar in detail, zoals we dat deden in 2019. Ik was

voor deze herziening verantwoordelijk voor de contacten met Eurostat en was zo sterk betrokken bij dit project dat ik voor de Bank heb gecoördineerd. Het was echter vooral teamwork, waarbij talrijke collega's van het departement betrokken waren van wie ik de competentie en het engagement graag in de verf zet. De andere entiteiten van het departement – Externe statistieken en Financiële statistieken – moesten hun reeksen ook aanpassen in overeenstemming met de definities van Eurostat, wat voor iedereen veel compilatiewerk inhield, maar ook veel documentatiewerk, met name ter attentie van de gebruikers van onze cijfers. Een dergelijke herziening gaat dus veel verder dan de werkvergaderingen in Luxemburg, waar de zetel van Eurostat gevestigd is. En zodra de jaarreeksen werden herzien, moeten de kwartaalreeksen en de regionale verdelingen nog worden aangepast. Maar... dat is ons allemaal binnen de opgelegde termijnen gelukt!

Dat alles maakt dat ik een heel gevarieerde job heb, met veel contacten met andere landen – de internationale vergaderingen verbreden je kijk doordat je er met andere standpunten wordt geconfronteerd –, met nationale en internationale instellingen, en ... binnen de Bank zelf! Daarnaast ben ik ook trots op ons werk: van alle EU-lidstaten is België een van de beste leerlingen op het gebied van statistieken!

Van alle EU-lidstaten is België een van de beste leerlingen op het gebied van statistieken

Statistiek: voortdurend werken aan een betere verzameling én voorstelling van de gegevens

Statistieken vormen de ruggengraat van de besluitvorming

Centrale banken zijn afhankelijk van grote hoeveelheden statistische gegevens voor hun economische en financiële analyses, die ze gebruiken voor hun eigen besluitvorming maar die ze ook ter beschikking stellen van de overheidsdiensten, de sociaaleconomische organisaties, de academische wereld, de pers en, meer algemeen, het grote publiek. De Nationale Bank levert dus grote inspanningen bij het verzamelen, het valideren en het verwerken van een groot aantal, vaak individuele, gegevens, die vervolgens worden geaggregeerd en gecompileerd volgens op Europees of zelfs internationaal niveau geharmoniseerde definities en methoden. Die statistieken worden nadien ter beschikking gesteld van iedere belangstellende, via de databank NBB.Stat op de website van de Nationale Bank.

De Belgische wetgever heeft ervoor gezorgd dat de Nationale Bank verder gaat dan de meeste centrale banken wat statistieken betreft: ze stelt nationale en gewestelijke rekeningen op en berekent de statistieken van de overheidsfinanciën en de buitenlandse handel.

De Nationale Bank speelt aldus een essentiële rol in de dagelijkse werking van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR).

Nieuwe werkzaamheden voor de financiële statistieken

Om te voldoen aan de vereisten van een nieuwe regelgeving en om de aangiftelast voor de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening te verminderen, sloot de Bank een samenwerkingsakkoord met de FSMA waarbij deze laatste het centraal verzamelpunt werd. Een eerste verslag op basis van de gegevens die de Bank dagelijks van de FSMA ontvangt, moet in februari 2020 aan de ECB worden bezorgd.

De Bank heeft de verzekeringssector voorgesteld om de bestaande, dubbele rapportering in het kader van de effect-per-effect rapportering van hun activa stop te zetten door de statistische vereisten te integreren in de prudentiële Solvency II-rapportering. Dat voorstel werd door de sector echter niet aanvaard: er wordt geopteerd voor een status quo met twee aparte rapporteringen.

Op 2 oktober 2019 werd de EONIA vervangen door de €STR. De €STR is de nieuwe referentierente voor ongedekt daggeld die op elke TARGET II-werkdag door de ECB wordt berekend en gepubliceerd. De Nationale Bank draagt daartoe bij via de dagelijkse datakwaliteitscontrole van die door Belgische banken verrichte specifieke geldmarkttransacties.

Aanpassingen in de statistieken wat de kapitaal- en liquiditeitsratio's en het betalingsverkeer betreft

In samenspraak met Febelfin werden, via NBB.stat, een aantal kapitaal- en liquiditeitsratio's voor de Belgische banksector ter beschikking gesteld van het grote publiek. Tegelijkertijd werden voor de geconsolideerde basis langere tijdreeksen beschikbaar gesteld, te beginnen vanaf 2000, en werd voor de vennootschappelijke basis een op de voornaamste activiteiten gebaseerde analytische voorstelling van de winst- en verliesrekening toegevoegd.

Sinds oktober 2019 worden op NBB.stat enkele reeksen betalingsstatistieken gepubliceerd.

Die reeksen omvatten onder meer de waarde en het aantal verschillende betalingen alsook het aantal door Belgische Payment Service Providers uitgegeven betaalkaarten. Met de aankomende nieuwe Payment Statistics Regulation, zal zowel het aantal verzamelde reeksen als de publicatiefrequentie van die geaggregeerde gegevens toenemen.

Een vijfjaarlijkse methodologische herziening om de kwaliteit, de relevantie en de coherentie van de nationale rekeningen te verbeteren

Overeenkomstig de aanbevelingen van Eurostat heeft België in 2019, net als sommige andere Europese landen, zijn nationale rekeningen grondig herzien (benchmark revision). Een dergelijke herziening vindt in principe om de vijf jaar plaats en behoort tot de normale procedures om de statistieken te verbeteren.

Dankzij de vijfjaarlijkse methodologische herzieningen kunnen nieuwe bronnen en methoden worden geïntegreerd om de kwaliteit van de statistieken te

handhaven of zelfs te verbeteren. Ze bieden ook de gelegenheid om de statistieken relevanter te maken door rekening te houden met nieuwe economische verschijnselen. Daarnaast was deze herziening bedoeld om de nationale rekeningen coherenter te maken met andere statistieken, meer bepaald met die van de betalingsbalans en van de financiële rekeningen.

Tal van methodologische wijzigingen

Om een analysekader te bieden dat coherent is door de tijd heen en om reeksbreuken zoveel mogelijk te vermijden, worden bij de vijfjaarlijkse methodologische herzieningen de statistische reeksen over een groot aantal jaren herbekeken. In 2019 werden de statistieken aangepast vanaf 1995. Waren er geen relevante gegevens voorhanden om terug te gaan tot 1995, dan werd 2009 gekozen als scharnierjaar voor de invoering van de herzieningen.

In 2019 waren er veel methodologische aanpassingen omdat meer dan 70 punten werden onderzocht. De voornaamste daarvan waren:

- de toegevoegde waarde van de zelfstandige bestuurders van vennootschappen;
- de huisvestingsdiensten;
- de verzekeringsdiensten en de financiële diensten;
- de ziekenhuisdiensten;
- de uitgaven voor R&D;
- de indeling van de particuliere verenigingen in de marktsector of in de niet-marktsector.

Behalve die methodologische verbeteringen, werden nieuwe economische verschijnselen gemeten en beter geïntegreerd in de nationale rekeningen, met name:

- de elektriciteitsproductie door de huishoudens en de gewestelijke groenestroommechanismen;
- de e-commercetransacties bij niet-ingezetenen tegenpartijen;
- de financiële inkomens uit indirecte deelnemingen in buitenlandse directe investeringen.

De methodologische punten die werden herzien, werden bij de publicatie van de nationale rekeningen toegelicht. Voor die toelichting wordt verwezen naar de website van de Bank.

Positieve evaluatie door Eurostat van de nationale en gewestelijke rekeningen

Dankzij die ontwikkelingen kan België alle Europese verplichtingen inzake de overdracht van statistieken over de nationale en regionale rekeningen steeds beter nakomen. Die statistieken werden voor de derde keer opgenomen in een jaarlijks kwaliteitsverslag van Eurostat. In dat door de ESR2010-verordening opgelegd verslag wordt beoordeeld wat de kwaliteit is van de gegevens die de lidstaten via diverse indicatoren indienen, bijvoorbeeld de naleving van de indieningstermijnen, de mate van volledigheid, de coherentie, de herzieningen van de statistieken (vanaf 2019), alsook de beschikbare documentatie. In dit derde verslag, dat betrekking heeft op de in 2018 ingediende gegevens, wordt België door Eurostat opnieuw overwegend positief beoordeeld.

Onafhankelijke research, een cruciale taak

De Business Cycle Monitor: Een nieuwe nowcasting van de conjuncturele situatie

Sinds september 2019 is de Business Cycle Monitor (BCM) een van de recurrente publicaties van de Bank. Deze laatste publiceert aan het begin van de laatste maand van elk kwartaal een analyse van de conjuncturele situatie in België. De BCM geeft een raming van de bbp-groei tijdens het lopende kwartaal – ook nog nowcasting genoemd – op basis van de meest recente statistische gegevens en de op dat ogenblik beschikbare indicatoren. Het

betreft in het bijzonder concrete indicatoren en enquêtegegevens, die sneller en frequenter worden gepubliceerd dan het bbp en die tot op zekere hoogte een vroegtijdige indicatie geven van het verloop van de economische bedrijvigheid tijdens het lopende kwartaal. Om al die beschikbare gegevens te interpreteren en te analyseren, worden momenteel twee nowcastingmodellen gebruikt, waarvan de resultaten worden aangevuld met een interpretatie, door experts, op basis van het verwachte verloop van de bestedingscomponenten van het bbp. Uit een analyse van de resultaten van de vorige edities

blijkt dat de raming van de bpg-groei als vrij accuraat mag worden beschouwd.

De nieuwe analyse loopt ongeveer zeven weken vooruit op de flash-raming van het INR.

65 jaar conjunctuurenquête: aanleiding voor een CBBS-conferentie

Op 5 en 6 september 2019 organiseerde de Nationale Bank een conferentie voor het CBBS-netwerk (Central Bank Business Surveys and Liaison Programs).

Dat netwerk is bedoeld om nieuwe ideeën en uitdagingen alsook de recente ontwikkelingen in verband met het verzamelen, verwerken en gebruiken van enquêtegegevens met andere centrale banken te delen. Experts van de Bank hebben de afgelopen jaren reeds vaak aan de conferentie deelgenomen, maar ditmaal hebben ze voor het eerst de conferentie zelf georganiseerd, niet toevallig in het jaar waarin de conjunctuurenquête van de Bank haar 65^e verjaardag vierde. De conferentie vond plaats in Gent en bracht een vijftigtal centraal bankiers van over de hele wereld samen.

Publicaties zijn inherent aan research

Het publiceren van artikelen is voor de experts van de Bank een veel gebruikt kanaal om hun analyses te delen met alle belangstellenden, zowel nationaal als internationaal. Wetenschappelijke onafhankelijkheid is van essentieel belang voor alle researchwerkzaamheden van de Bank.

In 2019 werden 19 **Working Papers** gepubliceerd. De onderwerpen waren zeer uiteenlopend en varieerden van de mogelijke effecten van de brexit of een studie over het aanmoedigen van jongeren om werk te zoeken tot research-technische thema's. De Working Papers zijn bestemd voor een gespecialiseerd publiek en ze zijn geschreven in het Engels. Sinds 2019 worden de Working Papers enkel nog digitaal gepubliceerd op de website van de Bank.

In het **Economisch Tijdschrift** publiceerden de economen van de Bank in 2019 14 artikelen. Naast de traditionele macro-economische voor- en najaarsprojecties waren er studies over, bijvoorbeeld, atypische arbeidsvormen, de Chinese concurrentie en de economische stromen tussen de Belgische gewesten. Sinds 2019 wordt de integrale versie van de artikelen in het Engels gepubliceerd, met een synopsis in het Nederlands en in het Frans. Om ecologische redenen is het Economisch Tijdschrift nog uitsluitend als digitale publicatie verkrijgbaar, via de website van de Bank. De Working Papers en de wetenschappelijke artikelen kregen in de loop van 2019 heel wat weerklank bij de pers en waren regelmatig voer voor debat.

Groepsfoto van de deelnemers aan de CBBS-conferentie op 5 en 6 september in Gent

Micro-economische en financiële informatie wordt steeds belangrijker

Nieuwe modellen voor de jaarrekeningen

In 2019 legden bijna 460 000 vennootschappen (kleine en grote) en verenigingen hun jaarrekening neer bij de Balanscentrale van de Nationale Bank.

In het kader van het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019 heeft de Balanscentrale in 2019 zes nieuwe modellen van jaarrekeningen voor de vennootschappen ter beschikking gesteld.

De nieuwe vennootschappen en de vennootschappen die voor de 'opt-in' of vervroegde inwerking-treding van de wetgeving hebben gekozen, moeten voor de neer-legging van hun jaarrekening bij de Balanscentrale vanaf 1 januari 2020 in principe gebruik maken van de nieuwe modellen.

De meeste bestaande vennootschappen, daarentegen, moeten voor de boekjaren tot ten laatste 31 december 2019, in 2020 nog volgens de oude modellen rapporteren.

Er werd een onderscheid gemaakt tussen modellen voor kapitaalvolle vennootschappen en modellen voor kapitaallose vennootschappen, een onderscheid dat voortvloeit uit de kapitaalvereisten zoals bepaald in het nieuwe vennootschapsrecht.

De wetgever heeft onder meer de volgende innovaties ingevoerd: de kapitaalvereiste voor de besloten vennootschap wordt afgeschaft (bv); het aantal vennootschapsvormen wordt beperkt; en de verenigingen en stichtingen worden in het wetboek geïntegreerd en krijgen de mogelijkheid om handelsactiviteiten uit te oefenen.

De nieuwe modellen van jaarrekeningen voor verenigingen en stichtingen zullen in de loop van 2020 ter beschikking worden gesteld.

De werking van het Centraal Aanspreekpunt verandert

Sinds 2014 verzamelt het 'centraal aanspreekpunt' van de Nationale Bank jaarlijks alle rekeningnummers en sommige soorten van financiële contracten die in België worden gesloten door de ingezeten en niet-ingezeten natuurlijke personen en rechtspersonen. De toegang tot het centraal aanspreekpunt was oorspronkelijk voorbehouden aan belastingambtenaren, maar krachtens de programmwet van 1 juli 2016 werd hij uitgebreid tot de notarissen en

verscheidene fiscale en gerechtelijke instellingen, eerst en vooral de instellingen die strijden tegen het witwassen, de financiering van terrorisme en fiscale fraude.

De werking van het centraal aanspreekpunt werd conform de wet van 8 juli 2018 en het koninklijk besluit van 7 april 2019 hervormd in het kader van de nieuwe behoeften van belangstellende instanties. De gegevens werden voortaan continu bijgewerkt, andere financiële instellingen, zoals de betalingsinstellingen en de verzekeringsondernemingen, werden verplicht te communiceren en de te ontvangen informatie werd uitgebreid tot, bijvoorbeeld, transacties in contanten, sommige soorten van overeenkomsten en de identificatie van mandatarissen. De voortdurende bijwerking van de geregistreerde gegevens leidt tot een sterke toename van de mededelingen en de raadplegingen, waardoor de applicaties veel meer automatisering vereisen. De nieuwe wetgeving werd

op 1 januari 2020 van kracht, terwijl de continue bijwerking en de geautomatiseerde raadplegingen in het tweede kwartaal van 2020 van start zullen gaan.

BECRIS (Belgian Extended Credit Risk Information System) levert input voor AnaCredit

In mei 2016 keurde de ECB Een reglement goed over het verzamelen van gedetailleerde gegevens over krediet en kredietrisico. Dat project kreeg de naam AnaCredit.

Die gegevens zijn nodig om de opdrachten van het Eurosysteem, het Europees Stelsel van Centrale Banken en het Europees Comité voor Systeemrisico's te kunnen uitvoeren, met name de analyse van het monetair beleid, de monetairbeleidstransacties, het risicobeheer, het toezicht op de financiële stabiliteit, en het macroprudentieel beleid en onderzoek. Ze zijn ook

nuttig voor het prudentieel toezicht op de banken in het kader van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme. Daartoe heeft de Nationale Bank het project BECRIS (Belgian Extended Credit Risk Information System) opgestart, waarmee die gegevensverzameling wordt opgenomen in die van de Centrale voor kredieten aan ondernemingen en de Centrale voor kredieten aan particulieren, om aldus op termijn te beschikken over een gemeenschappelijk informaticaplatform.

De AnaCredit-gegevensverzameling voor de behoeften van de ECB is in productie sinds september 2018. Sindsdien verzamelen, verwerken en verzenden de Bank en 18 andere nationale centrale banken maandelijks gegevens in het gedeelde systeem van de ECB. Nadat de Bank in 2019 getracht heeft de kwaliteit van de gegevens te verbeteren, zal ze die gegevens in de loop van 2020 ter beschikking stellen van de gebruikers van de ECB en van de nationale centrale banken.

MISSIE :

Veilige bankbiljetten en efficiënte betaal-systemen waarborgen

BILAL EL KAHTAOUI/Hoofdkas

Het vertrouwen in het papiergeld vrijwaren

Ik werk sinds oktober 2018 als operator aan een biljetsorteermachine. Als kind kwam ik geregeld met mijn vader die winkelier was naar de Nationale Bank. Nu brengen winkeliers hun kleingeld binnen bij de commerciële banken. Ik had nooit gedacht dat ik hier zou komen werken. Ik wist vooral ook niet dat alle biljetten in België door de Nationale Bank in omloop worden gebracht. Ik wist evenmin dat de Bank de waarde ervan verdedigt door bij te dragen tot het monetaire beleid van de ECB, waar ze wordt vertegenwoordigd door onze gouverneur.

Als biljetsorteerders hebben wij de taak om de kwaliteit van de chartale geldomloop te waarborgen. Alle biljetten die aan onze loketten worden bezorgd gaan door onze machines die aan een tempo van 33 biljetten per seconde, alle coupures door elkaar, draaien. Die installaties leveren dus hoge prestaties

Onze machines draaien aan een tempo van 33 coupures per seconde

en zijn uitgerust met een geavanceerde technologie. En geloof me: niets ontsnapt aan de precisie van deze machines. Vuile, gescheurde, twijfelachtige en zelfs vervalste biljetten worden automatisch van de andere biljetten gescheiden. De coupures die

in goede staat zijn, worden opnieuw in stapeltjes verpakt om weer in omloop te kunnen worden gebracht. Geen enkel biljet verlaat onze dienst zonder dat we het hebben gecontroleerd.

Op die manier dragen mijn collega's van de Hoofdkas en ikzelf bij tot de betrouwbaarheid van de chartale geldomloop. Door de biljetten regelmatig te controleren, kunnen vervalsingen snel uit de omloop worden gehaald. Gelukkig zijn dat er niet veel (ongeveer 24 per 1 miljoen bankbiljetten in omloop). Toch is die controle essentieel om het vertrouwen van onze medeburgers in ons papiergeld te vrijwaren. Bovendien is het toch ook aangenamer om met biljetten te betalen die in goede staat verkeren.

Hoe ik mijn job in het begin heb ervaren? Eerst was ik natuurlijk onder de indruk van zoveel geld. Ik had ook schrik om fouten te maken. En bovendien vergeet men snel. Maar al snel concentreerde ik me op het werk dat ik pas hier heb geleerd. Zoiets leer je niet op school! In enkele weken tijd verwerf je de handigheid die nodig is om de biljetten te verwerken. Je leert in team werken, want je bent natuurlijk nooit alleen met het geld. En wat er ook gebeurt, de rekening klopt telkens weer aan het eind van de dag! Lawaai? Ergonomie? De Bank levert geen half werk. Onze werkplek wordt gecontroleerd door de Interne dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk. We beschikken over aangepaste stoelen en zelfs over oorbeschermers op maat! Ook op dat gebied zijn kwaliteit en veiligheid de norm!

Niet langer drukken, wel nog eurobankbiljetten en -munten uitgeven en controleren

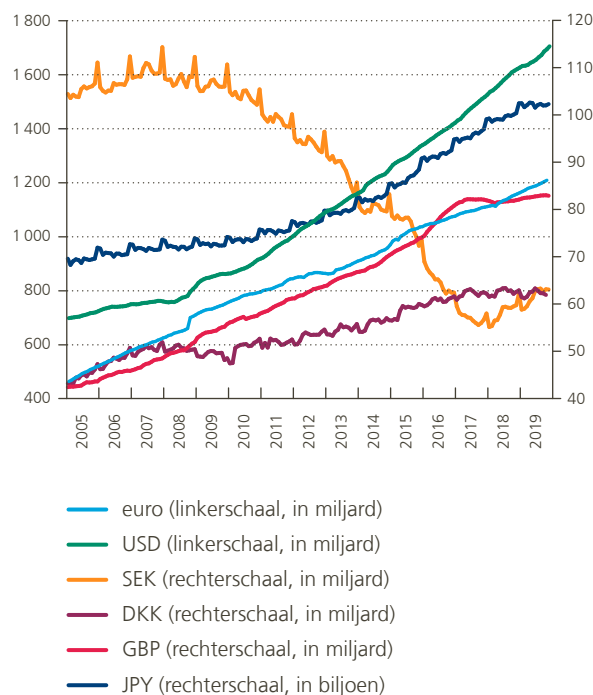
Het garanderen van de kwaliteit van de bankbiljetten- en muntomloop blijft een prioriteit

In de meeste westerse economieën blijft de bankbiljettenomloop stijgen ondanks het toenemend gebruik van alternatieve betaalmiddelen. In het eurogebied blijft de bankbiljettenomloop zelfs sneller groeien dan het bbp. Zoals blijkt uit de grafiek, vormt Zweden daar een opvallende uitzondering op.

Eind 2019 waren er 24,1 miljard eurobankbiljetten in omloop, samen goed voor € 1 293 miljard, een stijging met 5,0% in twaalf maanden. Voor de centrale banken van het eurogebied blijft het onderhouden van de bankbiljettenomloop dan ook een essentiële activiteit.

Op 28 mei 2019 begonnen de centrale banken van de eurolanden de nieuwe bankbiljetten van € 100 en € 200 uit te geven. Zodoende zijn nu alle coupures van de tweede serie eurobankbiljetten, de 'Europa-serie' in omloop. Er komt immers geen nieuw biljet van € 500. De centrale banken van het Eurosysteem hebben begin 2019 de uitgifte van € 500-biljetten stopgezet. De in omloop zijnde biljetten van € 500 blijven wel wettig betaalmiddel en kunnen steeds worden omgewisseld bij de nationale centrale

Cash in omloop

Bron: NBB – Research.

banken, rechtstreeks of via de commerciële banken en wisselkantoren.

De bankbiljetten van de nieuwe serie zijn duurzamer dan die van de eerste serie. Ze verslijten minder vlug en moeten dus minder vlug door nieuwe biljetten worden vervangen. Maar even belangrijk is dat ze nieuwe, hoogtechnologische echtheidskenmerken bevatten die een betere bescherming tegen vervalsing bieden.

De kwaliteit van de in omloop zijnde biljetten is traditioneel een belangrijke zorg voor de Nationale Bank: het is de bedoeling van de Bank dat elk biljet dat in België circuleert, gemiddeld één keer per jaar gecontroleerd wordt op authenticiteit en netheid.

De Bank werkt nauw samen met de federale politie in de strijd tegen valsemunterij. Ze organiseert voor iedereen die beroepsmatig met cash te maken heeft, gratis praktische opleidingssessies om de echtheidskenmerken van de eurobankbiljetten te herkennen. Inschrijven kan via de website van de Bank.

Het aantal in omloop zijnde valse biljetten was in België in 15 jaar niet zo laag als nu. In het hele eurogebied zijn er naar raming 24 valse biljetten per miljoen biljetten. In België zijn het vooral de coupures van € 20 en € 50 die het meest worden vervalst.

Het is de bedoeling dat elk biljet gemiddeld één keer per jaar gecontroleerd wordt

In de loop van 2019 werd met de Algemene Administratie van de Thesaurie (van de Federale

Overheidsdienst Financiën) een akkoord gesloten om de expertise van de Thesaurie inzake valse en beschadigde munten samen te leggen met de deskundigheid van de Bank in het vlak van de bankbiljetten. Vanaf begin 2020 zullen een zestal medewerkers van de Koninklijke Munt van België, dat is een van de operationele diensten van de Thesaurie, hun intrek nemen in de gebouwen van de Bank. Door een aantal mensen van de "Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Valsheden – Money" van de federale politie, van het Coin National Analysis Centre van de Koninklijke Munt en van het National Analysis Centre van de Nationale Bank fysiek samen te brengen in de Bank, wordt de kennis rond bankbiljetten en munten gebundeld en bijgevolg efficiënter inzetbaar.

De drukkerij stopt in 2020

De voorbereidingen op de sluiting van de bankbiljettendrukkerij van de Bank, gelegen aan de westkant van de de Berlaimontlaan, hadden in 2019 intensief voortgang. De laatste productie van bankbiljetten in België werd er opgestart en zal naar verwachting in de eerste helft van 2020 definitief worden afgerond.

Het Belgisch aandeel in de productie van eurobankbiljetten is reeds deels overgenomen door de Portugese en Oostenrijkse bankbiljettendrukkerijen en vanaf medio 2020 zal dat het geval zijn voor het hele Belgische aandeel. Deze manier van werken is kostenefficiënter dan de bankbiljetten in de eigen drukkerij aan te maken.

Na het stopzetten van de productie zal het ontmantelen van de installatie in de drukkerij nog een aantal maanden werk vergen. De beslissing om de drukkerij te sluiten, werd reeds enkele jaren geleden genomen en het HR-beleid heeft dan ook op de sluiting geanticipeerd door de afgelopen jaren voor de drukkerij geen nieuw vast personeel meer in dienst te nemen. Alle medewerkers die tegen de sluiting van de drukkerij nog niet met pensioen kunnen gaan, hebben individueel het voorstel gekregen om hun loopbaan in andere afdelingen van de Bank voort te zetten.

Inmiddels wordt ook reeds de verkoop van het drukkerijgebouw voorbereid. De Bank hoopt uiteraard een goede prijs te krijgen voor het pand dat dateert uit de jaren vijftig van de 20ste eeuw en qua stijl aansluit bij het hoofdgebouw van de Bank. Daarom zal de verkoop begeleid worden door een extern consulent die het herontwikkelingspotentieel in kaart moet brengen. De bevoegde diensten van de stad Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderzoeken het stedenbouwkundig kader

De voorgevel van de drukkerij van de Nationale Bank aan de de Berlaimontlaan

(bestemming, erfgoedwaarde, enz.). De verkoop zal in de grootst mogelijke transparantie gebeuren. De consulent zal een verkoopbrochure opstellen en potentiële kopers informeren. Voor potentiële kopers zal een dataroom worden ingericht. Wat de bestemming van het nettoresultaat van de verkoop van het gebouw betreft, zullen de normale regels van het reserverings- en dividendbeleid van de Bank gelden: de netto-opbrengst, na aftrek van alle kosten, belastingen en eventuele vervangingsinvesteringen, wordt voor de helft uitgekeerd aan de aandeelhouders, de andere helft wordt toegevoegd aan de reserves.

Kwaliteitscontrole op bankbiljetten, een nicheactiviteit binnen het Eurosysteem

Dankzij de knowhow en de reputatie die de Bank met-tertijd heeft opgebouwd in het domein van de bankbiljettenproductie, heeft ze overeenkomsten kunnen sluiten met andere centrale banken die van haar een belangrijk kenniscentrum hebben gemaakt dat diensten levert in het vlak van kwalitatief en kwantitatief toezicht op het geconsolideerd quotum van de bankbiljettenproductie. Binnen dat partnerschap zijn schaalvoordelen

mogelijk in het domein van de noodzakelijke en verplichte controles, vanaf de papierproductie, over de diverse stappen in het productieproces tot de finale en integrale kwaliteitscontrole die elk eurobiljet ondergaat vooraleer het in omloop wordt gebracht.

Bovendien deelt dat kenniscentrum zijn geavanceerde expertise met de ECB door belangrijke diensten te verlenen in het kader van specifieke contracten met betrekking tot de analyse, de opslag, de voorbereiding en de verdeling van zeer confidentiële documenten inzake bankbiljettenproductie.

Munten en biljetten: populaire betaalmiddelen

De bankbiljettenomloop neemt toe en het gebruik ervan blijft populair

De chartale geldomloop – munten en bankbiljetten – blijft een populaire betaalmethode naast de elektronische betaalmiddelen.

Sinds de invoering van de euro in 2002 neemt de bankbiljettenomloop voortdurend toe – met 4 à 5 % per jaar. De waarde ervan steeg van € 358 miljard eind 2002 tot € 1 293 miljard eind 2019.

Een aanzienlijk deel – tussen een kwart en een derde – van de eurobankbiljetten circuleert buiten de landen van het Eurosysteem. Een deel van de bankbiljetten wordt gebruikt voor de dagelijkse betalingen, de rest wordt opgepot.

Het gebruik van munten en bankbiljetten verschilt van land tot land. Over het geheel genomen, daalt het aandeel van de contante betalingen, hoewel gemiddeld een grote meerderheid ervan in het Eurosysteem nog steeds in contanten gebeurt, vooral voor kleine bedragen. In België wordt meer dan 50 % van de transacties contant betaald.

Het meest universele betaalmiddel

In haar Aanbeveling van 22 maart 2010 beklemtoont de Europese Commissie dat het feit dat de eurobankbiljetten en -munten wettige betaalmiddelen zijn, inhoudt

dat ze verplicht tegen hun nominale waarde moeten worden aanvaard, behalve wanneer de partijen een andere betaalmethode zijn overeengekomen of wanneer de wet het gebruik ervan verbiedt voor grote bedragen. Ze zijn wettige betaalmiddelen: een debiteur kan zich van een betalingsverplichting kwijten door zijn schuldeiser bankbiljetten en muntstukken aan te bieden.

Het aanvaarden van eurobankbiljetten en -muntstukken als betaalmiddel zou, volgens de Commissie, de regel moeten zijn bij retailtransacties. Een eventuele weigering moet gebaseerd zijn op redenen die te maken hebben met het principe van 'goede trouw' (coupure staat niet in verhouding tot het verschuldigde bedrag, onvoldoende wisselgeld,...).

Polyvalent en robuust

Het biljet is een technologisch hoogwaardig product waarin talrijke veiligheidsmaatregelen zijn aangebracht en dat kan worden gebruikt los van welke infrastructuur ook. Iedereen kan gemakkelijk nagaan of het echt is door het te bekijken, eraan te voelen en het te kantelen. Het is ook zodanig ontworpen dat het kan worden gelezen en herkend door bankautomaten, biljetten-sorteremachines, transporteurs, centrale banken...

Het is bewezen dat de biljetten bestand zijn tegen pogingen tot vervalsing. Sinds de invoering van de euro bedragen de financiële verliezen als gevolg van valsemunterij € 30 à 40 miljoen per jaar. Dat is zeer weinig

in verhouding tot de € 1 280 miljard die in omloop is. Het is ook zeer weinig in vergelijking met de € 1,8 miljard belopende fraude in verband met de in de Single European Payments Area (SEPA) uitgegeven kaarten.

Troeven

Het vertrouwen van de burgers in de door een centrale bank uitgegeven bankbiljetten heeft onder meer te maken met het feit dat ze op die manier toegang hebben tot de door de overheid uitgegeven valuta. De biljetten en munten worden door iedereen gebruikt, ongeacht inkomen, woonplaats, nationaliteit,... Zelfs door mensen die om gezondheidsredenen of vanwege hun leeftijd geen informaticasystemen gebruiken, en mensen die geen toegang hebben tot het banksysteem.

Uit een recente studie van de Deutsche Bundesbank blijkt dat de contante betaling nog steeds de snelste

betaalmethode is – 22 seconden tegen 29 seconden bij betaling met een bankkaart met geheime code – en de goedkoopste – voor betalingen tot € 50 kost een contante betaling 24 cent, vergeleken met 33 cent voor een betaling met een debetkaart en 97 cent voor een betaling met creditkaart.

Met biljetten is er dus geen risico op informatica-fraude, piraterij, misbruik van gegevens, onmogelijkheid om te betalen in geval van een aanval op de betalingssystemen of een stroomonderbreking.

Conclusie

De unieke kenmerken van de bankbiljetten en munten – universeel en eenvoudig gebruik, robuustheid, respect voor de privacy, efficiëntie,... – rechtvaardigen hun plaats in de waaier aan betaalmiddelen, naast en ter aanvulling van de diverse elektronische systemen.

Omwisselen van bankbiljetten en munten

Aan de loketten van de Nationale Bank te Brussel kan de bevolking terecht voor:

- het omwisselen van euromunten en -bankbiljetten tegen eurobankbiljetten en -munten,
- het aankopen van eurobankbiljetten en -munten tegen betaling met een debetkaart,
- het omwisselen van beschadigde eurobankbiljetten en -munten.

Sinds 1944 uitgegeven bankbiljetten in Belgische frank blijven onbeperkt inwisselbaar. Er zijn nog voor meer dan € 400 miljoen dergelijke biljetten in omloop. Ook voor het gratis omwisselen van in Belgische frank luidende bankbiljetten tegen euro kunt u terecht aan de loketten van de Bank. De laatste jaren heeft de Bank dergelijke bankbiljetten omgeruild voor een waarde van jaarlijks ongeveer € 2,7 miljoen.

De voorwaarden voor deze transacties vindt u op de website van de Bank: www.nbb.be.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de Hoofdkas:
cashdepartment@nbb.be en + 32 2 221 39 87.

De loketten aan de de Berlaimontlaan 3, 1000 Brussel, zijn open **van maandag tot vrijdag van 8.45 u. tot 15.30 u.**

Hiernaast vindt u alvast de voorwaarden voor het omwisselen van eurobankbiljetten en -munten.

Omwisselen van euromunten tegen eurobiljetten en -munten

Standaard omwisseling

- Volume ✓ 1 x per kalendermaand max. 5 kg
- Kosten ✓ Gratis
- Uitbetaling ✓ In cash (overschrijving is niet mogelijk)
✓ Onmiddellijk aan het loket

- ! OPMERKING** ✓ De munten dienen in losse toestand (niet verpakt) aangeboden te worden. U hoeft de munten niet te sorteren.
✓ Voor **beschadigde munten** gelden aparte regels.

Betalende omwisseling

- Volume ✓ Meer dan 5 kg of meer dan eenmaal per maand
- Kosten ✓ 2% van de transactie
- Uitbetaling ✓ Na 10 werkdagen aan het loket
✓ In cash (overschrijving is niet mogelijk)

- ! OPMERKING** ✓ Maximaal 10 kg per zak
✓ Sommige instellingen zijn vrijgesteld van tarifiering. Zie voorwaarden hieronder.

Vrijstelling van tarifiering

- Voor wie? ✓ Instellingen die fiscaal aftrekbare giften mogen ontvangen
- Aanvraag ✓ Voorafgaandelijke aanvraag richten aan de **Hoofdkas** (zie gegevens onderaan).

Omwisselen van eurobiljetten tegen eurobiljetten of -munten

Standaard omwisseling

- Bedrag ✓ < 3000 euro
- Kosten ✓ Gratis
- Uitbetaling ✓ Onmiddellijk aan het loket
✓ In cash (overschrijving op rekening niet mogelijk)

- ! OPMERKING** ✓ Voor **beschadigde biljetten** gelden aparte regels.

Omwisseling met aangifte van oorsprong

- Bedrag ✓ ≥ 3000 euro
- Kosten ✓ Gratis
- Uitbetaling ✓ < 10 000 euro: onmiddellijk aan het loket
✓ ≥ 10 000 euro: uitgesteld
✓ In cash (overschrijving op rekening niet mogelijk)

- ! OPMERKING** ✓ Er dient een **aangifte van oorsprong** te worden ingevuld.
✓ Voor **beschadigde biljetten** gelden aparte regels.

JOURNAL OF THE
**HISTORY OF
ECONOMIC THOUGHT**
VOLUME 30 • ISSUE 3 • SEPTEMBER 2008

- A NEW JOURNAL OF THE HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT
- INTRODUCTION
Alan Watts
 - LAW AND ECONOMICS IN THE PRESENT AND THE
FUTURE: A JOURNAL OF ECONOMIC THEORY
AND POLITICAL ECONOMY
John T. Burt
 - ECONOMIC THEORY, SOCIAL CONSCIOUSNESS
AND POLITICAL ECONOMY
Michael J. Smith and David Smith
 - THE JOURNAL OF ECONOMIC THEORY
AND POLITICAL ECONOMY
Michael J. Smith and David Smith

MISSIE :

Het vrijwaren van prijsstabiliteit

MÉLISSA KASONGO / Studiën

Een van de hoofddoelstellingen van het Europees Stelsel van Centrale Banken

Ik maak deel uit van de groep die de monetairbeleidsvergaderingen van de Raad van Bestuur van de ECB helpt voorbereiden. Die vergaderingen vinden om de zes weken in Frankfurt plaats en onze gouverneur neemt er samen met zijn collega's van de andere nationale centrale banken deel aan de besluitvorming. Vóór elke vergadering maken we samen met hem de stand van zaken op van de laatste macro-economische ontwikkelingen, de conjunctuurindicatoren, het verloop van de financiële voorwaarden, enzovoort. Die briefings zijn gebaseerd op economische analyses en onderzoek waarvoor wordt gebruikgemaakt van met name de aanzienlijke Europese statistische gegevensbanken die door de nationale centrale banken, en dus ook door ons eigen departement statistieken, worden aangevuld.

Op die manier draag ik bij tot een van de hoofd-doelstellingen van het Europees Stelsel van Centrale Banken, namelijk het streven naar prijsstabiliteit.

Dit werk gaat gepaard met een communicatieopdracht. De Bank moet voortdurend de acties en standpunten van het Eurosysteem verduidelijken, herinneren aan het belang van de prijsstabiliteit, de manier waarop die tot stand komt, de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan, Ons belangrijkste product is ongetwijfeld het jaarverslag dat ik mee help op te stellen. Dat verslag verschijnt echter maar één keer per jaar. We gebruiken ook andere communicatiekanalen, zoals het Economisch Tijdschrift.

We verduidelijken de acties en standpunten van het Eurosysteem inzake monetair beleid

Daarvoor mocht ik een artikel schrijven over de bijzonderheden van een negatieve rente op de depositofaciliteit van het Eurosysteem. Dit onderwerp ligt onze landgenoten, die gekend staan als spaarkampioenen, nauw aan het hart. We bereiden ook antwoorden voor op vragen van de media en zelf ontmoette ik jongeren van het secundair onderwijs die deelnamen aan de wedstrijd Generation Euro. Dat was een stimulerende ervaring die ons eraan herinnert dat we onze publicaties aan onze verschillende doelgroepen moeten aanpassen.

Ik werk aan zeer uiteenlopende onderwerpen. Die variëren naargelang van de economische en financiële actualiteit. Naast bijvoorbeeld de negatieve rente of digitaal geld duikt nu ook de klimaatopwarming op in onze studies. Die beïnvloedt eveneens het economische systeem en de markten, en kan dus ook implicaties inhouden voor het monetaire beleid. Des te meer omdat de centrale banken ook hun eigen portefeuilles moeten beheren en in dat opzicht beleggers zijn die op een verantwoorde manier moeten handelen.

Enkele mensen van het Departement Studiën houden overleg in de zaal Robert Triffin.

De corporate social responsibility wordt gestructureerd aangepakt

Centrale banken zijn bij uitstek instellingen van openbaar nut. Vroeger werden centraal bankiers wel eens verweten in een ivoren toren te leven, maar dat is niet langer zo. De Nationale Bank, haar directie en haar personeel staan nu in het midden van de maatschappij en zijn van nabij betrokken bij de maatschappelijke ontwikkelingen. De bekommernissen van de burgers, jong en oud, zijn ook hun aandachtspunten. Twee van de vier in 2019 gedefiniëerde waarden van de Bank weerspiegelen trouwens rechtstreeks die betrokkenheid: 'Maatschappelijk verantwoord' en 'Met een open geest'.

Een groot deel van de taken die de Europese of Belgische wetgever de Nationale Bank heeft toevertrouwd, zijn van maatschappelijk belang: de prijsstabiliteit, de veiligheid van de betaalmiddelen en van de financiële sector, de strijd tegen witwassen van geld, ... Daarnaast is de Bank een grote onderneming met ongeveer 2 200 personeelsleden (1828 VTE eind 2019), gevestigd in het hart van de hoofdstad. Ze heeft dus tal van stakeholders: haar personeelsleden en hun gezinnen, de Brusselse binnenstad, de burgers die om een of andere reden gebruik maken of gebruik moeten maken van de diensten van de Bank, leveranciers, studenten, ...

Een dergelijke onderneming dient in de huidige maatschappij haar sociale ondernemingsverantwoordelijkheid georganiseerd en gestructureerd op te nemen. Daarom heeft ook de Nationale Bank een Corporate Social Responsibility (CSR)

governancestructuur opgezet. Het jaar 2025 geldt daarbij als horizon.

Er werd geopteerd voor een bottom-up approach, waarbij de CSR governance voor een aantal thema's strategische doelstellingen vastlegt, en een CSR sounding board kritisch toekijkt en over coherentie en communicatie waakt.

Negen thema's voor sociale ondernemingsverantwoordelijkheid

Er werden negen thema's gedefiniëerd, die in de grafiek verderop worden opgesomd. Aan de hand van een dashboard wordt voor ieder thema nagegaan welke vooruitgang wordt geboekt op weg naar de voor 2025 vastgelegde doelstellingen.

Vier van die thema's betreffen de Nationale Bank als centrale bank: het risicogebaseerd financieel toezicht op de duurzaamheid in

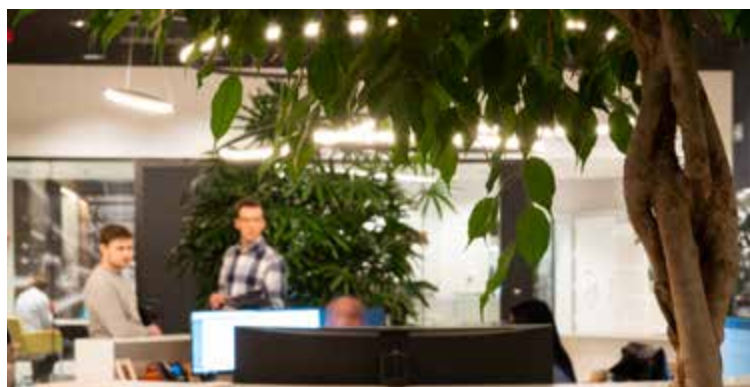
Roles	Topics
NBB as central bank	1 Supervision ensuring sustainability in the financial sector in a risk-based manner
	2 Cash and payments
	3 Economic and financial research, and analysis including social and environmental dimensions
	4 Investment portfolio sustainability criteria
NBB as company with public importance	5 Green and fair bank
	6 Inclusion and Diversity
	7 Commitment towards staff
	8 Sustainable procurement
	9 Patronage & culture

de financiële sector; cash en betalingen; de economische en financiële research en analyse met focus op de sociale en ecologische dimensies; en duurzaamheidscriteria voor de eigenbeleggingsportefeuille van de Bank. De vijf andere thema's slaan op de Bank als onderneming van openbaar nut: inclusie en diversiteit binnen de Bank zowel bij indienstneming als bij het carrièrerolloop; de bekommernis om de gezondheid en veiligheid van de medewerkers, maar ook om hun welbevinden in hun werkomgeving; de Bank als 'green and fair' onderneming; de duurzaamheid van de aankopen; en, tot slot, mecenaat en culturele actie.

Voor elk van de thema's worden concrete – vaak zeer gedetailleerde – acties opgesteld; kritische prestatie-indicatoren (KPI's) worden gedefinieerd en, indien relevant, wordt een bijbehorend

budget vastgesteld, hetzij in euro hetzij in VTE. De governance van elk van deze negen thema's omvat het periodiek evalueren van de specifieke strategische doelstellingen, de jaarlijkse acties en de KPI's, het bespreken ervan met de sounding board en de bekrachtiging door het directiecomité. De CSR sounding board bespreekt dus de individuele thema's, maar bekijkt ook de algemene CSR-strategie van de Bank richting 2025. De sounding board bestudeert de

onderlinge relaties tussen de thema's en hun synergieën. Hij onderzoekt de KPI's op geconsolideerde basis en onderneemt actie waar nodig. Bovendien gaat de sounding board over de communicatiestrategie in verband met de CSR. Het directiecomité bekrachtigt de doelstellingen, de jaarlijkse acties en de KPI's per thema, alsook de vijfjaarsstrategie voor de Bank als geheel en de door de sounding board voorgestelde communicatiestrategie.

Duurzaamheidscriteria worden belangrijker bij het beheer van de eigen portefeuilles van de Bank

Integratie van de ESG-criteria in het reservebeheer

De Bank belegt reeds vijftien jaar een klein gedeelte van haar externe eigen reserves – dus niet, bijvoorbeeld, het in het kader van het monetair beleid aangehouden waardepapier – in bedrijfsobligaties in USD. Van bij het begin werd, via een methodologie van zogeheten ‘negatieve screening’, een zeer klein aantal emittenten vanwege duurzaamheidsoverwegingen niet in aanmerking genomen voor mogelijke beleggingen.

Recentelijk werd in de duurzaamheidsstrategie echter een belangrijke supplementaire stap gezet. Er worden nu extra concrete ‘ESG’-criteria (Environmental, Social en Governance) gehanteerd voor de selectie van industriële ondernemingen waarvan in die portefeuille

bedrijfsobligaties kunnen worden aangehouden. Voor industriële ondernemingen zijn dergelijke criteria ongetwijfeld relevant.

De Bank heeft zowel financiële als niet-financiële redenen om in het portefeuillebeheer ESG-criteria te introduceren. Enerzijds worden duurzaamheidsrisico's meestal niet volledig in de traditionele financiële analyse opgenomen, waardoor de integratie van die criteria zou moeten blijven bijdragen tot een effectief risicobeheer. Anderzijds manifesteren ESG-risico's, in het bijzonder de risico's met betrekking tot de klimaatverandering, zich typisch op lange termijn, wat overeenstemt met de investeringshorizon van de Bank. En, ten slotte, zijn centrale banken doorgaans gevoelig voor het begrip ‘ethisch verantwoord beleggen’ vanwege hun maatschappelijke rol in het

financieel systeem. De integratie van ESG-criteria in het relevante deel van de portefeuille is wellicht geen eindpunt, maar een verdere stap in de richting van een duurzamer beleggingsbeleid van de Bank.

Sommige activaklassen lenen er zich weliswaar méér dan andere toe om duurzaamheidsaccenten te leggen. Uiteraard blijven basiselementen zoals liquiditeit en stabiliteit van primordiaal belang in het portefeuillebeheer van de Bank.

Positieve screening

Via ‘positieve screening’ worden enkel nog obligaties in aanmerking genomen van bedrijven met een door een gespecialiseerd extern ratingagentschap toegekende voldoende hoge score wat de ESG-criteria betreft. Om het duurzaam

Investeren in 'Green Bonds'

Voor diverse portefeuilles in eigen beheer belegt de Bank waar mogelijk ook in zogenoemde 'Green Bonds'. Dit type van obligaties wordt uitgegeven door supranationale instellingen, overheden en bedrijven om specifieke projecten te financieren die een gunstige impact op het milieu beogen. Aangezien de ontwikkeling van de Green Bond-markt zich nog in een pril stadium bevindt, hebben die obligaties voorlopig slechts een beperkt aandeel in haar portefeuilles. Door de significante groei van die markt verwacht de Bank echter dat het belang van de Green Bonds zal toenemen.

Een extern beheerder kreeg de opdracht een aandelenportefeuille passief te beheren. Dit specifiek fonds wordt voor een beperkt bedrag belegd in aandelen van grote, op Europese beurzen genoteerde ondernemingen.

De referentie-index, die door een extern bureau op maat van de Bank wordt samengesteld, omvat voornamelijk aandelenmarkten van het eurogebied en neemt, net als de in dollar luidende bedrijfsobligatieportefeuille van de Bank, bedrijven in aanmerking die voldoen aan specifieke ethische normen inzake milieu, maatschappelijke verantwoordelijkheid en governance.

Geen losstaand initiatief

Dit is geen losstaand initiatief. Via diverse fora in de overheidssector, zoals het Network for Greening of the Financial System (NGFS), tracht de Bank de vereiste kennis te delen en op te doen om op termijn inderdaad verdere stappen te kunnen ondernemen in het domein 'duurzaam beleggen'.

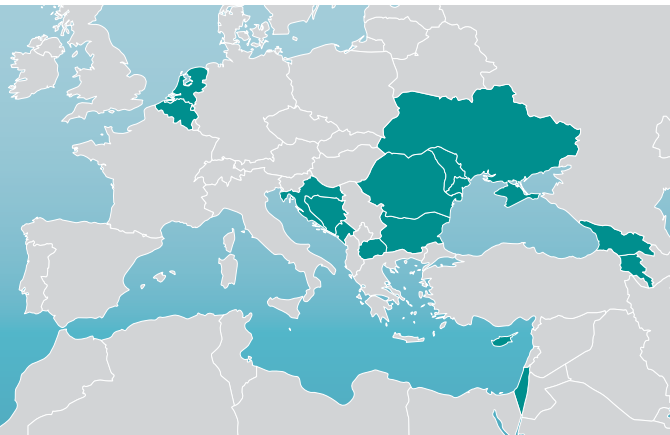
karakter van de portefeuille te verstevigen en gelet op de groei van het aantal emittenten, werd in 2019 eveneens besloten het relatief belang van industriële ondernemingen in die portefeuille geleidelijk te vergroten.

Portefeuillediversificatie in Europese aandelen

Aangezien de in euro luidende obligaties die de Bank op haar balans aanhoudt, fors waren toegenomen, bleef ze haar portefeuille diversifiëren. Zo stelde ze in de loop van 2019 een nieuwe portefeuille samen.

Technische samenwerking

België, vertegenwoordigd door de Nationale Bank van België, is bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) medevoorzitter van een kiesgroep die bestaat uit de volgende landen: Armenië, België, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Georgië, Israël, Luxemburg, Noord-Macedonië, Moldavië, Montenegro, Nederland, Roemenië en Oekraïne. De Nationale Bank is binnen die kiesgroep zeer actief, met een kwaliteitsvol beleid voor technische samenwerking ten behoeve van de centrale banken die er deel van uitmaken. In 2019 heeft ze bijvoorbeeld zeer intensief samengewerkt met de National Bank of the Republic of North Macedonia en de National Bank of Ukraine. De samenwerking betreft een brede waaier aan thema's zoals de basisfuncties van een centrale bank, onder meer het monetair beleid, het banktoezicht en de financiële stabiliteit, maar ook meer operationele aspecten zoals het HR-beleid, de informatica en de aankopen.

De Bank heeft voor de gouverneurs van de centrale banken die deel uitmaken van de kiesgroep een conferentie op hoog niveau georganiseerd over een thema van de toekomst, namelijk 'Policy

Challenges related to new forms of consuming or doing business'.

Ze heeft ook experts uitgestuurd om actief deel te nemen aan de conferenties die door landen van de kiesgroep werden georganiseerd. Een voorbeeld daarvan is de conferentie die de centrale bank van Armenië organiseerde met als thema 'Advancing the frontiers of monetary policy' en die van de centrale bank van Noord-Macedonië over 'Payments & Market Infrastructures: open doors to the changing payments landscape'.

De Bank werkt mee aan een programma voor landen uit Oost-Europa

Eveneens ten behoeve van de landen van de kiesgroep neemt de Nationale Bank, samen met negentien centrale banken van het Europees Stelsel van Centrale Bank en de ECB, deel aan een door de EU gefinancierd programma ten voordele van de centrale banken en toezichthoudende autoriteiten van Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Noord-Macedonië, Servië en Kosovo krachtens resolutie 1244 van de Veiligheidsraad

van de Verenigde Naties. Dat programma is bedoeld om de institutionele capaciteiten van de begunstigde instellingen te versterken door, onder meer, hun analytisch en beleidsinstrumentarium te verbeteren en de beste internationale en Europese standaarden over te brengen in hun nationale werkwijzen.

De Nationale Bank probeert ook samen te werken met andere centrale banken, onder meer met de Franstalige centrale banken, maar ook met andere centrale banken in de wereld. De Bank organiseerde in september bijvoorbeeld de tweede editie van de conferentie van Franstalige centrale banken over cyberveiligheid.

Tot slot aarzelde de NBB niet om haar experts ter beschikking te stellen van internationale instellingen zoals het IMF en de Wereldbank voor kortstondige technische samenwerkingen (bijvoorbeeld in Albanië, Mauritanië of Tunesië) en ook voor langdurige coöperatie (in de regionale opleidingscentra van het IMF in India en Libanon).

Het cultureel patrimonium van de Bank

De collectie moderne kunst van de Bank

Sinds 1972 verzamelt de Bank actief hedendaagse kunst van nog in leven zijnde Belgische kunstenaars. Tot voor kort werd de collectie vooral gebruikt om de lokalen van de Bank te verfraaien en was ze er ten behoeve van de medewerkers. In het personeelsblad kunnen de medewerkers maandelijks de rubriek 'Kunst Voor Allen' lezen. Op de weg naar het bedrijfsrestaurant valt af en toe een selectie kunstwerken te bewonderen en de medewerkers kunnen voor hun kantoorruimte zelf kunst selecteren.

In de lente van 2019 werd de kunstcollectie voor het eerst aan de wereld getoond, met een tentoonstelling voor het brede publiek. De Deutsche Bundesbank en de Bank legden hun collecties moderne kunst naast elkaar en zo kwam de expo 'Building a Dialogue. Two Corporate Collections of Contemporary Art' tot stand. De lokettenzaal van de Bank in Brussel, ontworpen door architect Marcel Van Goethem, werd het

modernistisch en verlicht kader waarin een selectie van kunstwerken uit de beide collecties een gesprek aangingen met elkaar, met de architectuur en – last but not least – met het publiek.

"Building a dialogue" in opbouw. Links de twee curatoren van de Nationale Bank, Yves Randaxhe en Anne Bambynek.

Na het startschot in mei, met lovende reacties in de pers (Le Soir, La Libre, De Standaard, Sabato, Trends, RTBF), organiseerde het collectieteam een maand later het symposium 'Corporate Collections' waarop bedrijfscollecties uit diverse oogpunten werden belicht. Ruim 200 belangstellenden woonden presentaties bij van onder meer Delphine Munro (Europese Investeringsbank), Claudia Schick Tanz (Deutsche Bank), Stefaan De Clerck (Proximus), Sanne ten Brink (ING Nederland) en Loa Haagen (Pictet). Professor Arnold Witte (Universiteit van Amsterdam) sloot de dag af met inzichten uit zijn onderzoek naar bedrijfscollecties in Nederland, dat mede mogelijk werd gemaakt door de VBCN (Vereniging Bedrijfscollecties Nederland).

Van 15 mei tot en met 15 september was de tentoonstelling open van maandag tot zaterdag, van 10.00 u. tot 18.00 u. Er waren vier openstellingen 's avonds tot 22.00 u. Daarnaast werden in de lokettenzaal privé-events gehost voor, onder meer, een Duitse delegatie, het Belgisch Financieel Forum, de International Association of Corporate Collections of Contemporary Art, de Club van Lotharingen (in FR

Cercle de Lorraine) en de International Council of Museums Belgium Flanders en International Council of Museums Belgique Wallonie-Bruxelles. Medewerkers van de Bank konden tijdens hun middagpauze deelnemen aan rondleidingen.

De tentoonstelling sloot tijdens het Open Monumentenweekend in stijl af met een zeer positieve evaluatie. De bezoekers waren ook onder de

indruk van de indrukwekkende architectuur van de tentoonstellingslocatie die mooi aansloot bij de selectie van hedendaagse

De vernieuwde lokettenzaal werd gewaardeerd als een echte 'plaats voor kunst'

kunstwerken. De vernieuwde lokettenzaal werd gewaardeerd als een echte 'plaats voor kunst'. 'Building a Dialogue' lokte in totaal bijna 6 000 bezoekers. Een brede doelgroep maakte voor het eerst kennis met de hedendaagse kunstcollecties van twee centrale banken en met de fantastische architectuur van Marcel Van Goethem. Dit grootschalige, voor het publiek kosteloos toegankelijk project smaakt naar meer en zal in 2022 een vervolg krijgen naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de hedendaagse kunstcollectie van de Bank.

Het Brussels Open Monumentenweekend

Het 'Hotel van de Gouverneur' – tot 1957 de ambtswoning van de gouverneurs – kreeg op de Brusselse Open Monumentendagen van 14 en 15 september zowat 1 600 nieuwsgierigen over de vloer. Zodoende was het 'Hotel' de derde meest bezochte plaats – op 96 – van het Open Monumentenweekend. Het team van het museum van de Bank werd voor de gelegenheid ondersteund door een aantal medewerkers die vrijwillig en belangeloos de vele bezoekers door de zalen van het Hotel gidsen. Door het 'Hotel' af en toe voor het publiek open te stellen, wil de Bank beklemtonen dat ze dat gebouw, dat niet als monument geklasseerd is, toch als openbaar erfgoed beschouwt.

Wioleta Cheung, payments & securities officer, leidt als vrijwillige gids bezoekers rond in het Hotel van de gouverneur.

Tijdens hetzelfde weekend maakten bijna 700 kunstliefhebbers van de gelegenheid gebruik om de werken van de Nationale Bank en de Deutsche

Bundesbank te komen bewonderen. Voor de tentoonstelling 'Building a Dialogue' was dit het succesvolle slotweekend.

Het Museum van de Bank

De Nationale Bank van België is reeds jaar en dag een belangrijk kenniscentrum met een algemeen erkende expertise en betrouwbaarheid. Sinds kort levert ze inspanningen om zich meer open te stellen voor, en helder en transparant te communiceren met de samenleving. Het Museum van de Bank speelt daarin een belangrijke rol. Bezoekers kunnen er, via verschillende media, kennismaken met de diverse taken van de centrale bank. Historische duiding helpt de bezoekers de wereld om zich heen beter te begrijpen.

In het tweede jaar sinds de opening in het gebouw van de voormalige bank Union du Crédit de Bruxelles verwelkomde het Museum maar liefst 32 078 bezoekers. Dat waren er meer dan in het eerste jaar. Hoewel scholen uit het lager tot het

Lieselot Van Peteghem gidst een groepje leerlingen in het Museum van de Bank.

hogere onderwijs het belangrijkste doelpubliek blijven, vindt steeds meer ander publiek zoals culturele en sociale verenigingen, groepen jongeren en volwassenen, dagjesmensen en gezinnen hun weg naar het Museum.

Om een zo ruim mogelijk publiek te bereiken, zette het Museum het afgelopen jaar sterk in op activiteiten voor jongeren. Net zoals elk jaar nam het Museum deel aan de campagne Schatten van Vlieg, een initiatief van Publiq, en organiseerde het een zomerse schattenjacht over het thema smaak. Kinderen konden ook deelnemen aan creatieve workshops over de productie van een bankbiljet. Met die nieuwe activiteit heeft het Museum meer gezinnen weten aan te trekken en konden ouders en grootouders het Museum op een andere manier ontdekken.

De gratis toegang is een troef om die openheid te bereiken, omdat die het Museum voor iedereen toegankelijk maakt. Dat is het geval voor onder meer sociale verenigingen die diverse doelstellingen (sociale integratie, opleiding...) nastreven en die naar het Museum komen voor een rondleiding in de taal die

wordt aangeleerd of om hun leden bewust te maken van een onderwerp dat alle burgers aanbelangt.

Dat het Museum openheid nastreeft, blijkt ook uit de inspanningen die het levert om open te zijn op ongebruikelijke uren of dagen, waardoor het ook de beroepsbevolking bereikt. Het Museum is normaliter immers open van maandag tot vrijdag van 9.00 u. tot 17.00 u. Het succes van de uitzonderlijke opening op zaterdag 19 oktober, los van enig ander nationaal initiatief, bewijst dat op die manier een bepaalde

verwachting van het publiek kon worden ingelost. Ook dit jaar nam het Museum deel aan grote

publieke evenementen buiten de gewone uren, zoals *Museum Night Fever*, de *Brussels Museums Nocturnes*, de *Erfgoeddag*, en de *Urban Walk*. Er werden tal van activiteiten aangeboden voor een ruim publiek en zodoende kon het Museum bezoekers aantrekken die anders niet de kans zouden hebben gekregen het Museum te bezoeken.

Het Museum heeft meer gezinnen weten aan te trekken

Het Museum van de Bank is een kanaal om met het grote publiek te communiceren

Ook muzikliefhebbers konden dit jaar hun hart ophalen tijdens een jazzconcert ter gelegenheid van de Internationale dag van de jazz (30 april) en nog een ander (tot op het laatste moment geheim gehouden) concert dat werd georganiseerd door Indies Keeping Secret.

Het Museum nam daarnaast deel aan initiatieven die verband houden met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de Nationale Bank van België. *Youth for Change and Action* (Youca) biedt jongeren de kans een dag in een onderneming te werken en hun loon door te storten aan diverse projecten waarmee jongeren in Guinee en België worden geholpen. Zo is een studente één dag in de huid van een Museummedewerkster gekropen. Een ervaring die tegelijk verrijkend en solidair was. Net als ieder jaar nam het Museum deel aan *Place aux Enfants*, een dag die volledig in het teken staat van kinderen staat en die focust op burgerschap en samenleven.

Het Museum, een kanaal waarlangs de Bank met haar publiek communiceert, was derhalve het decor voor de persconferentie van de gouverneur bij de voorstelling van de nieuwe bankbiljetten van € 100 en € 200. Het was ook de plaats waar het € 2-herdenkingsmuntstuk met het portret van baron Alexandre Lamfalussy werd onthuld, in aanwezigheid van minister van Financiën Alexander De Croo en mevrouw Lamfalussy. Bij die gelegenheid werd de indrukwekkende loopbaan van deze Belgische econoom die aan de gemeenschappelijke munt ten grondslag lag,

nogmaals in herinnering gebracht. Medewerkers van diverse diensten van de Bank gaan regelmatig naar het Museum om er voordrachten te geven voor bepaalde groepen bezoekers die belangstelling hebben voor een of ander thema van de Bank.

Het Museum was ook op verplaatsing vertegenwoordigd tijdens twee educatieve beurzen, in Kortrijk (*Tools4schools*) en in Brussel (*EDUC Days*). Daar werd aan de onderwijswereld getoond wat het nieuwe Museum allemaal te bieden heeft (rondleidingen op maat, pedagogisch materiaal...).

In zijn samenwerking met andere spelers in de museale en culturele wereld stemde het Museum ook in 2019 in met verzoeken tot bruikleen van voorwerpen en tot reproductierechten op foto's voor diverse instellingen en musea, zoals het Koninklijk Museum van het Leger, het Museum van de Stad Brussel en de Senaat.

Net als de Kunstcollectie van de Bank, heeft het Museum het afgelopen jaar inspanningen geleverd om actiever te zijn op sociale media. Zowel op Instagram als op Facebook zijn de dynamische accounts @nbbmuseum en @nbbexpo te volgen. Omdat die online zichtbaarheid belangrijk is, worden de museumcollecties ook geleidelijk gedigitaliseerd: de collecties die een ruim, al dan niet academisch publiek interesseren, zoals het goederengeld, het Belgisch noodgeld uit de Eerste Wereldoorlog, de medailles en de bankbiljetten in Belgische franken.

Extra aandacht voor Diversiteit en Inclusie

In 2019 werd in de Bank een governancestructuur opgezet voor Diversiteit en Inclusie (D&I). Die structuur omvat een D&I Council, die wordt voorgezeten door de gouverneur, een D&I Manager en een netwerk van diversiteitsambassadeurs. Samen streven ze ernaar acties te bepalen en uit te voeren die het voor de Bank niet alleen mogelijk maken haar kwantitatieve doelstellingen te bereiken inzake een ruimere vertegenwoordiging van vrouwen op alle niveaus van de organisatie, maar ook een bedrijfscultuur te ontwikkelen die meer openstaat voor verschillen, in welke vorm ook.

De kwantitatieve doelstellingen werden eind 2018 door het directiecomité vastgelegd. Ze impliceren dat, op jaarbasis, een aandeel van 40 % vrouwen wordt bereikt

bij de nieuwe indienstnemingen en bij de bevorderingen of indienstnemingen voor seniorfuncties.

Inzake indienstnemingen bestond de uitdaging er vooral in om een toereikend aantal vrouwelijke kaderleden aan te trekken teneinde een goed genderevenwicht te verzekeren. De Bank besteedde zeer bijzondere aandacht aan de formulering van haar jobadvertenties en aan het verloop van de selectieprocedures om te vermijden dat een bepaalde categorie van kandidaten zou worden bevoor- of benadeeld.

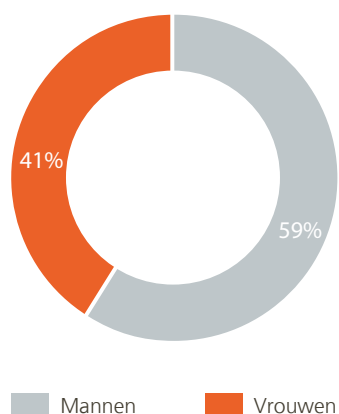
Wat bevorderingen betreft, moest er vooral een inspanning worden geleverd op het hoogste hiërarchisch niveau. Ondanks het vrij gering aantal opportuniteiten, nam het percentage vrouwen in het topmanagement sinds de

lancering van het diversiteitsbeleid toch toe van 7 % tot 15 %. In de andere personeelscategorieën is de stijging minder groot.

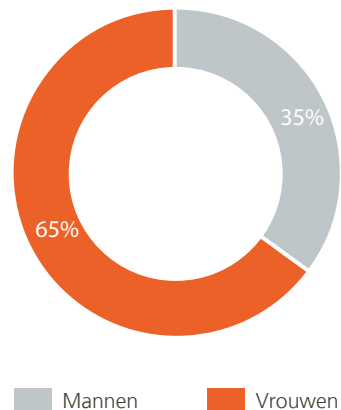
Heel wat acties die in 2019 op het gebied van diversiteit werden ondernomen, hebben te maken met human resources. Zo kregen meerdere doelgroepen en met name de teams die nieuwe collega's in dienst nemen, de kans om zich in dat domein in te werken. Daarnaast werd in de diverse HR-projecten een D&I-dimensie opgenomen, bijvoorbeeld de identificatie en het beheer van talent. Het meest opvallende project is ongetwijfeld dat rond de nieuwe waarden van de Bank. Deze laatste zal voor haar diversiteitsbeleid voortaan kunnen bouwen op de waarden 'open geest', 'maatschappelijk verantwoord' en 'respect'.

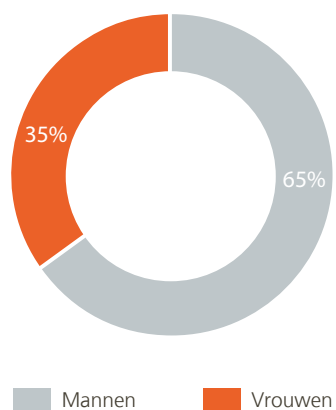
Aandeel vrouwen bij indienstnemingen masters

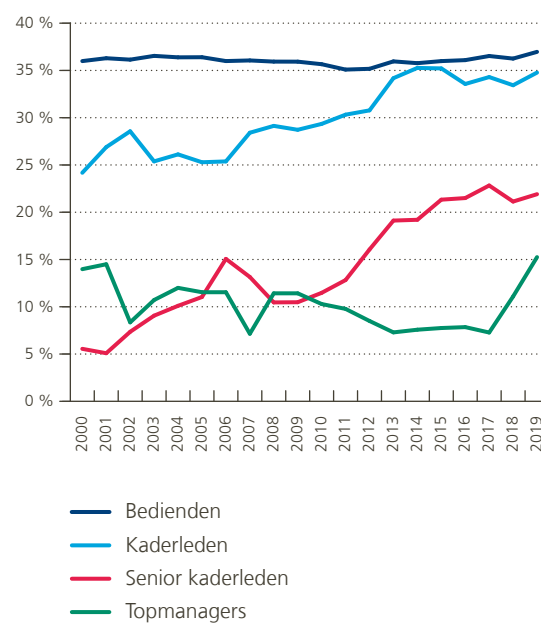
Aandeel vrouwen bij indienstnemingen bachelors

Verdeling naar geslacht in het personeelsbestand

Verloop aandeel vrouwen per niveau in het personeelsbestand

De directeur-generaal België van een buitenlandse bank tekent het charter.

Nieuw talent met diverse achtergronden aantrekken

Bij het ontwikkelen van de bedrijfscultuur speelt ook de communicatie een belangrijke rol. Intern bevestigde de gouverneur zijn commitment aan de diversiteit, drong hij erop aan dat er nieuw talent met diverse achtergronden wordt aangetrokken en rekt hij op de collectieve intelligentie om de uitdagingen van morgen aan te gaan.

Vanwege haar bijzondere plaats in de Belgische financiële wereld,

vond de Bank het belangrijk haar steun te betuigen en deel te nemen aan de lancering van Women in Finance Belgium. Ze voegde de daad bij het woord op een plechtigheid in de Bank op 17 juni 2019. Daar ondertekende ze samen met andere financiële instellingen een charter met als doel de gelijkheid tussen man en vrouw in de financiële sector te verbeteren.

Onder impuls van de D&I Council en het directiecomité breidde de Bank haar actieterrein uit tot andere diversiteitsthema's, zoals de verschillen in cultuur, leeftijd en seksuele geaardheid.

Een cheque voor de Stichting tegen Kanker

In 2019 steunde het directiecomité de campagne 'Tournée minérale' en schonk ze de Stichting tegen Kanker €15 voor elk van de 353 deelnemers. Op 1 maart werd de cheque van €5.295 overhandigd aan Brigitte Demunter, corporate fundraiser van die Stichting. Dat gebeurde tijdens een alcoholvrije receptie, die werd opgevrolijkt door het koor van de Bank, en waarop alle personeelsleden waren uitgenodigd die in februari geen druppel alcohol hadden gedronken.

Directeur Hilgers overhandigt de cheque aan Brigitte Demunter.

'Green and fair bank'

**ECODYNAMISCHE
ONDERNEMING**
LEEFMILIEU BRUSSEL

Duurzaamheid is reeds lang een bekommernis van de Nationale Bank. Voorbeelden uit de laatste jaren zijn het hanteren van duurzaamheidscriteria voor de beleggingsportefeuille van de Bank; de inspanningen op gebied van milieu en energiebesparing (warmtekrachtkoppeling, verlichting met bewegingsdetectoren, zonneboiler), die in 2018 werden bekroond met het 'label Ecodynamische onderneming' met twee sterren, het CO2 Neutral® label en het Good Food label; het aanleggen van groendaken en het plaatsen van insectenhôtels; de medewerkers elektrische fietsen laten gebruiken voor verplaatsingen in de stad, ...

In 2019 ontving de Bank van Leefmilieu Brussel – volgens een volledig vernieuwde procedure – het **driesterrenlabel als ecodynamische onderneming**. Het vernieuwde label steunt op enkele belangrijke principes, zoals het stimuleren van de circulaire economie. Bedrijven krijgen een score op 368 actiepunten die verdeeld zijn over negen pijlers: organisatie, energie, aankopen, mobiliteit, afval, groene ruimte, geluid, water en bodem.

Het directiecomité en de medewerkers van de Bank zijn trots dat Leefmilieu Brussel ervoor koos de ceremonie voor de uitreiking van de certificaten te organiseren in het auditorium van de Bank.

De Bank voldeed ook in 2019 aan de criteria voor het behalen van het **CO2 Neutral® label** door de CO₂-uitstoot te compenseren via investeringen in projecten die de CO₂-uitstoot in ontwikkelingslanden reduceren.

De ambitie van de Bank reikt echter verder. Op korte termijn wordt gewerkt aan duurzame aankopen – er hadden opleidingen duurzame overheidsopdrachten plaats –, en aan afvalvermindering in het algemeen, en het terugdringen van het gebruik van wegwerplastiek in het bijzonder. De Bank verleende haar medewerking aan diverse acties die de aandacht moeten vestigen op duurzaamheid, bijvoorbeeld de 'dikketruiendag', de European Week for Waste Reduction' en 'Bike to Work'.

Voor de renovatie van het hoofdgebouw, aan de oostkant van de de Berlaimontlaan, wil de Bank werken met een hoogwaardig

duurzaamheidscertificaat zoals **BREEAM**. BREEAM staat voor 'Building research Establishment Environmental Assessment Method' en is een duurzaamheidskeurmerk voor het optrekken van gebouwen met een minimale milieu-impact. Volgens die methode zijn er vijf certificatie-niveaus voor gebouwen. De Bank streeft voor haar vernieuwde hoofdzetel een BREEAM 'excellence' na, wat het hoogst haalbare is gelet op de bestaande architecturale context.

Brussels minister van leefmilieu Céline Fremault reikt het certificaat 'Ecodynamische Onderneming' uit.

Betrokken medewerkers

In het kader van haar strategische doelstelling om een relevante referentieonderneming te zijn, organiseert de Bank interne en informele debatten over actuele en maatschappelijke thema's.

Die debatten bieden de gelegenheid om nieuwe en innoverende ideeën uit te wisselen. Ze vinden plaats tijdens de middagpauze. Na een uiteenzetting door een hooggeplaatst extern spreker (politici, universiteitsprofessoren, bedrijfsleiders, experts van internationale instellingen, ...) volgt de commentaar van (meestal) een expert van de Bank en worden ideeën uitgewisseld met de deelnemers. In 2019 gingen de debatten voornamelijk over de

commerciële bank van de toekomst, de toekomst van de internationale handel (de relaties tussen de Verenigde Staten, China en de Europese Unie, de toekomst van het Europees handelsbeleid), de uitdagingen en de stand van zaken van het Excellentiepact van de Federatie Wallonië-Brussel, de balans van de eenheidsmunt na 20 jaar, de mogelijkheden die nieuwe technologieën zoals blockchain en de digitale munt bieden.

Outreach

Voor een instelling die zoals de Nationale Bank maatschappelijk nut nastreeft, is het onderhouden van goede contacten met de vele, diverse stakeholders erg belangrijk.

De knowhow van de Bank delen

De specifieke opdrachten van de Bank in domeinen zoals studien, statistiek, gegevenscentrales of prudentiële diensten brengen uiteraard contacten met specifieke en gespecialiseerde professionele doelgroepen met zich. Daarnaast beseft de Bank als geen ander dat ook meer generieke doelgroepen tot haar focusdomeinen behoren. Zo zijn onder meer bedrijven, bedrijvenorganisaties, hoger en middelbaar onderwijs, maatschappelijke en openbare organisaties, regionale entiteiten en het grote publiek relevante doelgroepen voor de Bank. Deze laatste

is bereid om ten behoeve van die doelgroepen haar doelstellingen en activiteiten, en ook de wijze waarop die worden uitgevoerd, toe te lichten. Ze is tevens bereid om in een aantal domeinen dienstverlenend op te treden.

Vanuit haar profilering als kennisinstelling levert de Bank inspanningen om haar studie- en statistisch werk beschikbaar te stellen van grote groepen belangstellenden. Via haar website kunnen studies en statistieken vrij geraadpleegd worden.

Meer nog, in een aantal gevallen vindt de Bank het belangrijk om in de vorm van voordrachten

toelichting te geven bij de resultaten van haar studie- en statistisch werk. Zo stellen de gouverneur en de leden van het directiecomité ieder jaar in een vijftiental grote steden van het land het economisch en financieel jaarverslag van de Bank voor. Ruim 5 000 landgenoten gaan in op de uitnodiging om die presentatie bij te wonen.

Ook de resultaten van de periodieke studies van de Bank over de directe en indirecte economische

impact van de havens en lucht-
havens en de daarmee verbonden
activiteiten worden voorgesteld.
Ook die presentaties kunnen op
heel wat belangstelling rekenen.

Directieleden en medewerkers
zijn overigens bereid om do-
meinen toe te lichten waarvoor
de Bank verantwoordelijk is of
waarin ze duidelijke competenties
heeft opgebouwd. Medewerkers
van de Bank worden regelmatig
gevraagd als gastsprekers aan

universiteiten en in (hoge)scho-
len. Enkel onder hen geven de
kennis over hun vakgebied ook
door als deeltijds docent.

Aandacht voor de jongeren

Om het secundair en het hoger
onderwijs aansluiting te laten vin-
den bij de actualiteit en de rea-
liteit van de economische en fi-
nanciële thema's die voor centrale

Belgian Financial Forum

'Financial education' is een zinvolle en noodzakelijke opdracht waaraan de Bank invulling tracht te geven. Zo is de Bank initiator en stimulator van een netwerkstructuur, namelijk het Belgian Financial Forum, die tot doel heeft financiële en economische voordrachten te verzorgen voor een zeer ruim professioneel belangstellend publiek. Deze interessante netwerkstructuur is uniek in die zin dat ze op een niet-commerciële en regionaal gedecentraliseerde manier de opdracht inzake 'financial education' probeert te vervullen. De partnerships binnen het Belgian Financial Forum met Febelfin, Assuralia en FSMA maken van het initiatief een breedgedragen en betekenisvolle organisatie. De activiteiten van het Belgian Financial Forum worden aangeboden in Brussel en in vijftien regionale kernen. In de loop van 2019 werden op die manier ongeveer 100 financiële en economische voordrachten aangeboden. In totaal werden meer dan 300 high-level professionals uitgenodigd om te spreken. Meer dan 18 000 belangstellenden schreven zich voor deze voordrachten in.

Uiteenzetting van
Peter Praet voor het
Belgian Financial Forum in
Brussel op 5 juni 2019

banken belangrijk zijn, worden jaarlijks twee specifieke initiatieven genomen.

Net zoals de jaren voordien werd ook in 2019 een seminarie georganiseerd voor leerkrachten economie uit het secundair onderwijs. Het seminarie wordt jaarlijks zowel in het Frans als in het Nederlands aangeboden en de deelname eraan is gratis. Het thema was dit keer 'Van de bedrijfsboekhouding tot de nationale rekeningen, met een focus op het nieuwe wetboek van vennootschappen'. Diverse aspecten van dit onderwerp werden door specialisten van de Bank behandeld. Enkele honderden docenten en leerkrachten kwamen erop af. Dankzij dat succesvol initiatief krijgen het onderwijs en de leerkrachten jaarlijks inhoud en documentatie aangereikt die ze in het lessenpakket voor de leerlingen kunnen gebruiken.

De Bank heeft ook in 2019 de 'Generation Euro Students' Award' ondersteund. Dat event bestaat uit een spel dat in twaalf landen van het eurogebied wordt gespeeld tussen leerlingenteams uit de laatste twee jaar van het secundair onderwijs. Het wordt georganiseerd door de ECB en de NCB's van het eurogebied. In België nemen Nederlandstalige en Franstalige leerlingen deel aan aparte wedstrijden. Het doel van de wedstrijd is de leerlingen meer vertrouwd te maken met wat monetair beleid precies inhoudt en met het functioneren van de centrale banken. In 2019 wonnen BimSem Mechelen en het Collège Saint-Guibert Gembloux de Belgische wedstrijden. De laureaten werden uitgenodigd voor een bezoek aan de ECB in Frankfurt.

De leerlingen van BimSem Mechelen met ECB-president Draghi en gouverneur Wunsch

De leerlingen van het Collège Saint-Guibert uit Gembloux met ECB-president Draghi en gouverneur Wunsch

'Economic relations'

Nadat haar laatste regionale vestigingen eind 2018 werden gesloten, heeft de Bank binnen haar dienst Communicatie een entiteit 'Economic Relations' opgericht met als opdracht vorm en gestalte te geven aan de contacten en relaties met brede doelgroepen. Op die manier blijft de Bank actief en zichtbaar in alle provincies van het land. De entiteit werd ook belast met het ondersteunen en organiseren van de vele conferenties van het Belgian Financial Forum en van de Bank zelf. In het kader van deze entiteit wil de Bank ook, via het voeren van een aangepaste aanwezigheidspolitiek, aandacht schenken aan haar zichtbaarheid en bereikbaarheid in de diverse regio's van het land.

De Interne audit, een belangrijke functie in een maatschappelijk verantwoorde instelling

De dienst Interne audit is een onafhankelijke entiteit zonder operationele functie, die rechtstreeks onder de gouverneur ressorteert. Het is in die unieke positie dat hij zijn specifieke opdracht uitvoert die erin bestaat onafhankelijke en objectieve verzekeringsdiensten te verlenen aan het Directiecomité en aan het Auditcomité ter vrijwaring van de activa, de kwaliteit van de dienstverlening, de reputatie en de continuïteit van de Bank.

In de Bank is de Interne audit ook het eerste contactpunt voor de bedrijfsrevisor, waarmee deze laatste samenwerkt voor de certificering van de jaarrekeningen conform de ISA 610-norm.

De Interne audit heeft informatieplicht tegenover de gouverneur en het Auditcomité, en heeft zijn eigen manier van controleren op basis van de internationale auditnormen die werden vastgesteld door de beroepsverenigingen van auditors (Institute of Internal Auditors, IIA) en die in het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) werden goedgekeurd door het Internal Auditors Committee, IAC, het auditorgaan van het ESCB en het SSM.

Deze bijzondere situatie wordt verklaard door het feit dat de auditfunctie internationaal beheerst wordt door gestandaardiseerde regels, ongeacht de bedrijfstak in kwestie, zowel in de private als in de overheidssfeer.

Tegen die achtergrond en om te voldoen aan een verplichting van het IIA en het IAC, ondergaat de

Interne audit van de Bank, net als die van alle centrale banken van het Eurosysteem, niet alleen een periodieke interne kwaliteitscontrole, maar om de vijf jaar ook een externe kwaliteitscontrole (External Quality Assessment) die moet worden uitgevoerd door een gekwalificeerde, onafhankelijke evaluator die geen personeelslid is van de organisatie. Hij wordt gekozen via een EPCO-aanbestedingsprocedure (Eurosystem Procurement Coordination Office).

Na een grondig onderzoek, waarbij onder meer gesprekken werden gevoerd met de voornaamste betrokken partijen van de Interne audit, besloot de evaluator dat de dienst 'algemeen conform' de 'Internationale normen voor de beroepspraktijk interne audit' van het IIA was, en beklemtoonde hij met name de door de Interne audit geleverde adequate verzekeringen, de goede omschrijving van de risicobeoordeling, het professionalisme en de onafhankelijkheid van de auditors en de efficiënte samenwerking met de bedrijfsrevisor.

Die beslissing werd meegedeeld aan het Directiecomité van de Bank en aan de bestuursorganen van de ECB. Ze laat de bestuursorganen van de Bank maar ook haar externe partners (regenten, censoren, de overheid en de privéaandeelhouders) weten dat de Interne audit een actieve rol speelt in het gezond intern risicobeheer van de Bank, dat van cruciaal belang is voor een efficiënt resourcebeheer in een maatschappelijk verantwoorde instelling.

Het Auditcomité

In de Nationale Bank is het Auditcomité, samen met de gouverneur, de referentie-instantie voor de Interne audit. Het geeft advies over de follow-up van het financieel verslaggevingsproces, de efficiëntie van de interne controle en het risicobeheer, de efficiëntie van het interne- en van het externe-auditproces.

Op de algemene aandeelhoudersvergadering van de Bank op 18 mei 2020 zal het Auditcomité niet langer deel uitmaken van het College van censoren. Dat College houdt immers op te bestaan. Het Auditcomité zal dan worden ondergebracht in de Regentenraad. Die wijziging zal geen invloed hebben op de relaties tussen het Auditcomité, de bedrijfsrevisor en de dienst Interne audit.

De Nationale Bank is de sectorspecifieke autoriteit voor de bescherming van kritieke infrastructuren

In 2019 werd de eerste implementatiecyclus van de wet van 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren afgerond.

Krachtens die wet kreeg de Bank drie rollen toebedeeld: de rol van sectorspecifieke autoriteit voor de kritieke infrastructuren waar de Bank prudentieel toezicht of oversight op moet uitoefenen; de rol van inspectiedienst voor de beschermingsmaatregelen; en de rol van kritieke infrastructuur op zich. In die diverse rollen moest de Bank de beheerders van kritieke infrastructuren in de financiële sector en hun meest kritieke activiteiten

opsporen en nagaan of er zowel fysieke als logistieke (IT) veiligheidsmaatregelen voorhanden waren om de eventuele impact te vermijden van de voornaamste niet-financiële risicoscenario's. Om aan de wettelijke vereisten te voldoen, heeft de Bank eind 2019 aan de minister van Financiën een verslag overgemaakt over haar taken als sectorspecifieke autoriteit en inspectiedienst conform de wet van 2011.

De informatica ten dienste van de Bank van de toekomst

In 2019 deed zich in de Bank geen enkel zwaar incident inzake informatieveiligheid voor. De verbeteringen in dat domein bleven een absolute prioriteit. De Bank heeft de conformiteitstesten van de ECB met succes doorstaan. Daarnaast zette ze haar interne bewustmakingscampagne voort. Deze laatste kaapte de bronzen medaille weg op de 'Learning Technologies Awards' in Londen.

In het digitaliseringsproces blijft het departement Informatica de nieuwste technologieën inzetten om de ondernemingsdoelstellingen te bereiken die erin bestaan een nieuwe werkorganisatie uit te bouwen, zowel technologisch, fysiek als wat bedrijfscultuur betreft. Die nieuwe aanpak berust op samenwerking, mobiliteit, productiviteit en flexibiliteit, de componenten van de New Way of Working. Het departement Informatica geeft in die diverse domeinen het voorbeeld. Het heeft zich immers aangeboden als proeforganisatie voor de 'Bank van de toekomst', zoals die wordt voorgesteld in het strategisch plan van de onderneming.

*Mensen met de juiste
competenties vinden is een steeds
groter wordend probleem*

Tegelijkertijd vervolgde het departement Informatica zijn denkoefening over de manier waarop het zich moet ontwikkelen en zich intern moet hervormen om twee zware uitdagingen aan te gaan: het steeds groter wordende probleem om mensen met de juiste competenties in dienst te nemen en te houden, enerzijds, en de noodzaak om zich als een onontkoombare schakel te positioneren in het proces op weg naar de Bank van de toekomst, anderzijds.

Wat de resources betreft, bleef het departement voortwerken aan twee aanvullende projecten die reeds eerder waren opgestart: anticiperend competentie management en intelligente en selectieve uitbesteding van bepaalde activiteiten, waardoor sommige werknemers naar nieuwe beroepen konden worden omgeschakeld. Twee concrete voorbeelden van in 2019 opgestarte uitbestedingsprojecten zijn het beheer van ons park met gebruikersterminals en het herschrijven van de applicatie 'Balanscentrale'.

Human resources

Het personeelsbestand blijft slinken

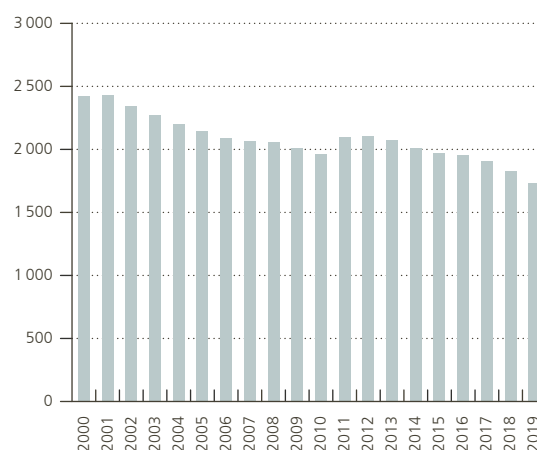
Het afgelopen jaar bleef het personeelsbestand van de Bank afnemen van 1 828 VTE eind 2018 tot 1 734 eind 2019, een voortzetting van de sinds 2000 opgetekende continue daling. Een uitzondering op die tendens was het jaar 2011, toen de activiteiten en het personeel van de CBFA aan de Bank werden overgedragen.

Aanvankelijk daalde het aantal personeelsleden dankzij een selectieve wervingsstop, wat leidde tot een forse toename van de gemiddelde leeftijd van het personeel. De afgelopen twee jaar hebben de talrijke pensioneringen en de nieuwe indienstnemingen de gemiddelde leeftijd van de werknemers verlaagd.

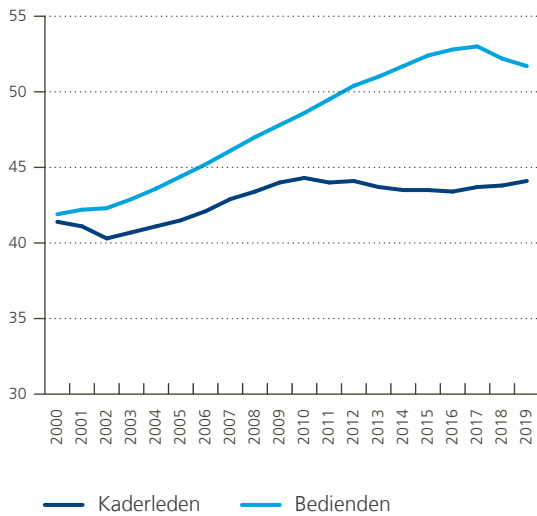
De Bank heeft zich ertoe verbonden om bij haar toekomstige wervingscampagnes hooggekwalficeerde profielen in dienst te nemen teneinde in de nieuwe behoeften te voorzien en de uitdagingen

van morgen aan te gaan. Ruim 40 % van de personeelsleden van de Bank heeft minstens één masterdiploma en bijna 70 % heeft een diploma van het hoger onderwijs.

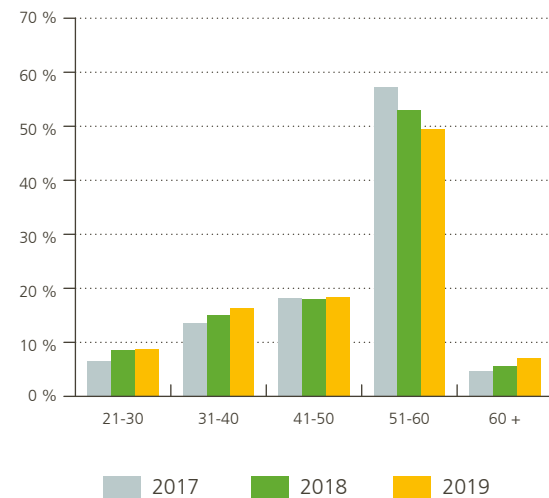
Verloop personeelsbestand van de Bank (VTE)

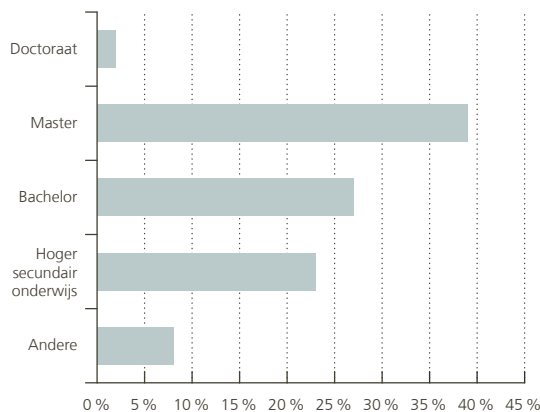
Verloop gemiddelde leeftijd personeel

Verdeling van het personeel volgens leeftijd

Scholingsniveau personeel

De Ondernemingsraad en het Comité voor preventie en bescherming op het werk

De Ondernemingsraad, onder voorzitterschap van de gouverneur of zijn plaatsvervanger, vergadert in principe om de maand. De bevoegdheden zijn vastgelegd in wetten en reglementeringen of in collectieve arbeidsovereenkomsten van het Paritair Comité voor de openbare kredietinstellingen, het PC 325, waartoe de Bank behoort.

Het Comité voor de preventie en bescherming op het werk vergadert in principe ook maandelijks, onder het voorzitterschap van de chef van het departement Human Resources. Dat Comité vierde in 2019 zijn 60-jarig bestaan! Tijdens die vergaderingen worden alle in de wet van 4 augustus 1996 vastgestelde domeinen betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk besproken. Die domeinen werden omgezet in de Welzijnscode. Het gaat om de veiligheid op het werk; de bescherming van de gezondheid van de werknemer op het werk; de psychosociale arbeidsaspecten; de ergonomie; de arbeidshygiëne; de verfraaiing van de werkposten; de door de onderneming genomen milieumaatregelen wat betreft de impact ervan op de andere door het Comité behandelde aspecten.

De Interne dienst voor preventie en bescherming op het werk voert het secretariaat van het Comité.

Overledenen

Met droefheid vernam de Bank in 2019 het overlijden van erecensor Baron Paul-F. Smets. Hij was censor van 1998 tot 2005.

In 2019 betreurde de Bank ook het overlijden van zeven medewerkers: Jean-Luc Dendauw, Roland Denuit, Olivier Desilve, Luc Guillems, Karine Kaluzny, Frédéric Peeters en Aleide Uyttersprot.

Hun nagedachtenis zal in ere worden gehouden.

Zowel de Ondernemingsraad als het Comité voor preventie en bescherming op het werk is paritair samengesteld. De werknemersafgevaardigden van beide organen worden om de vier jaar verkozen. De agenda en het beknopt verslag van de vergaderingen zijn beschikbaar voor alle medewerkers van de Bank.

Dankbetuiging

De Bank dankt haar medewerkers die in 2019 met pensioen zijn gegaan.

De vergadering van de Ondernemingsraad van 30 januari 2020 onder het voorzitterschap van gouverneur Pierre Wunsch

De strijd om talent...

Diverse sectoren ervaren schaarste op de arbeidsmarkt. Ook voor de Nationale Bank is het niet evident om de juiste profielen aan te trekken.

Een bedrijf dat op een krappe arbeidsmarkt overleefd wil blijven, heeft derhalve een sterk werkgeversmerk nodig, de zogeheten 'employer brand', én een weloverwogen werkgeversimago. Het is voor een werkgever zeer belangrijk dat potentiële medewerkers het bedrijf kennen en herkennen. Om van de Nationale Bank een aantrekkelijk en authentiek werkgeversmerk te maken, werd in 2019 een 'employer branding'-campagne opgestart.

Samen met een extern communicatiebureau werd – via interne focusgroepen met onze medewerkers uit diverse afdelingen, met diverse functies en met de nodige aandacht voor diversiteit – in een eerste fase bepaald welke unieke combinatie van voordelen, kwaliteiten en kenmerken de Nationale

Bouwstenen van de Employer Value Proposition:

1. Jobinhoud en prestige
2. Maatschappelijk relevant zijn
3. Opleiding en omkadering
4. Warme mensen

Bank als potentieel werkgever te bieden heeft, de zogenoemde Employer Value Proposition. Dat is wat de Nationale Bank als werkgever toekomstige werknemers belooft én de reden dat deze laatsten ervoor kiezen bij de Bank te gaan werken en er te blijven. Het is wat de Nationale Bank aantrekkelijk en anders maakt.

De Employer Value Proposition van de Bank berust op vier bouwstenen, die aansluiten bij haar bedrijfswaarden: jobinhoud en prestige, maatschappelijk relevant zijn, opleiding, ondersteuning en begeleiding, en warme mensen.

Een goede Employer Value Proposition zorgt voor een stevige onderbouw van de employer brand, maar er is meer nodig om een volwaardig en overtuigend werkgeversverhaal te schrijven. Zo'n verhaal moet meer zijn dan een opsomming van feiten. Om er een wervend verhaal van te maken, is een creatief concept ontwikkeld waarbij medewerkers van de Bank worden

ingeschakeld, zowel voor foto's als voor video's. In de video's wordt telkens een van de bouwstenen belicht en het logo van de Bank speelt bovendien een prominente rol. Onder de slogan 'Zo zijn wij.' worden het imago van de Bank, haar activiteiten en de expertise van haar medewerkers gepromoot.

De foto's en video's zullen worden gebruikt op, onder meer, de vernieuwde jobsite van de Bank, maar ook voor offline en online campagnes, zoals op sociale media.

Twee van de advertenties van de nieuwe campagne

De strategie voor de gebouwen van de Bank

Het kantorencomplex van de hoofzetel van de Bank in Brussel, dat zich aan weerszijden van de de Berlaimontlaan bevindt, telt momenteel ongeveer 217 000 m² brutogebouwooppervlakte. Rekening houdend met de afslanking van het personeelsbestand, de overheveling van de geldverwerkingsactiviteiten naar een nieuw cashcenter (ongeveer 11 000 m² gebouwoppervlakte) en het streven naar een efficiënter gebruik van de kantooroppervlakte, besloot het Directiecomité de hoofdzetel te herinrichten en te moderniseren.

Zodra het voltallig personeel zal zijn ondergebracht in de gerenoveerde gebouwen aan de oostkant van de de Berlaimontlaan, zal het kantorencomplex aan de westkant worden verkocht. De hoofdzetel zal op die manier gereduceerd worden tot 77 000 m².

Om de renovatiewerken vlot en snel te laten verlopen, zonder hinder voor het personeel, werd geopteerd voor een 'big bang'-operatie. Dit impliceert dat de gebouwen volledig worden ontruimd om een ingrijpende renovatie mogelijk te maken. Een deel van het personeel wordt tijdelijk ondergebracht in de kantoren aan de westkant van de laan; voor een ander deel van het personeel wordt overwogen een gebouw dicht in de buurt van de Bank te huren.

Mocht de Bank inderdaad kantoorruimte op wandelafstand van de hoofdzetel huren en inrichten,

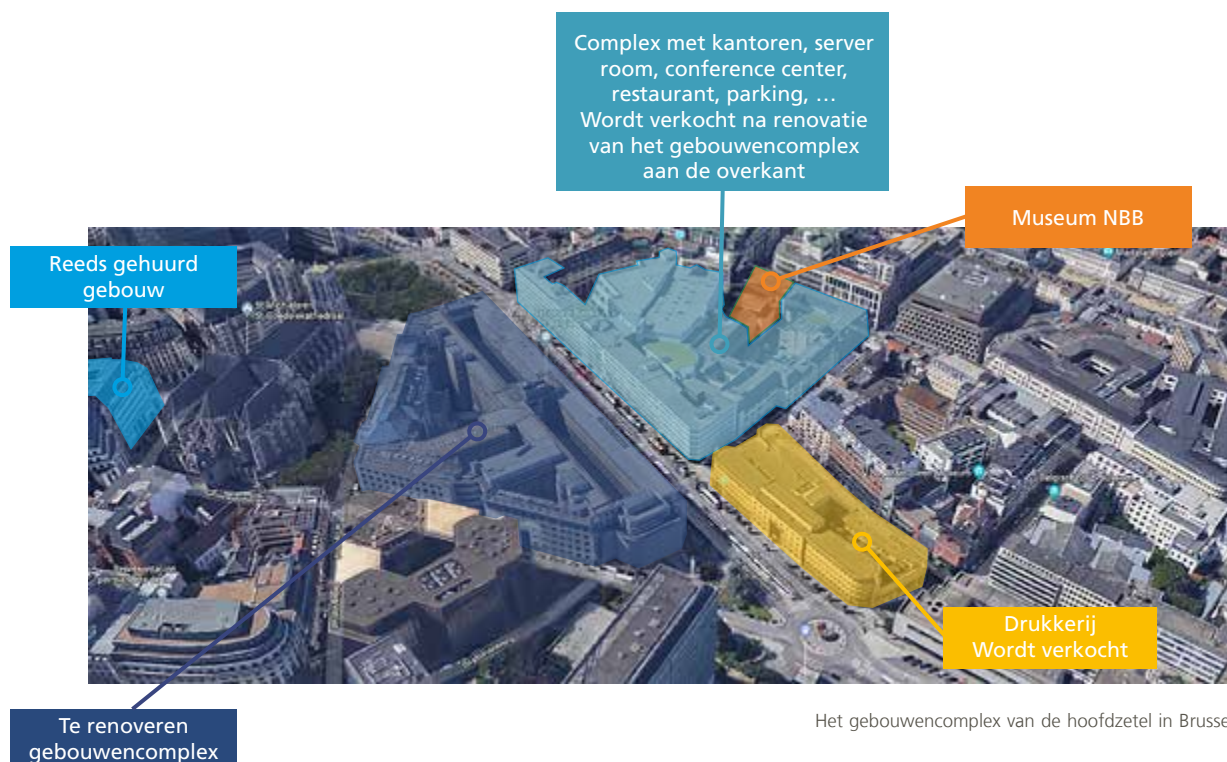
dan kan het personeel dat er zijn intrek neemt, gebruik blijven maken van de huidige faciliteiten (parking, bedrijfsrestaurant, bedrijfsgeneeskunde, conferentiezalen en opleidingslokalen) die gevestigd zijn in de gebouwen aan de westkant van de laan.

De bouw van het nieuwe cashcenter, waartoe de Bank in 2017 besloot, speelt een cruciale rol in de timing van het renovatieproject. Zodra de cash-activiteiten worden overgeplaatst van de hoofdzetel naar de nieuwe locatie in Zellik, kan het hoofdgebouw worden ontruimd en kunnen de renovatiewerken van start gaan. Het is de bedoeling dat alle medewerk(st)ers op termijn aan de slag kunnen in een eigentijdse werkomgeving, volgens het 'anders werken'-concept ('NWoW' – New Way of Working), dat ook reeds bij de inrichting van het eventueel te huren gebouw zal worden gehanteerd.

Er wordt afgestapt van de traditionele indeling van de kantoorruimte in afzonderlijke kantoren en landschapskantoren. De ruimte zal worden ingedeeld op basis van de uitgeoefende activiteiten. Zo zal een uitgekende mix worden uitgewerkt van open en

gesloten ruimten voor concentratie-eisend werk en met een brede waaier aan vergaderfaciliteiten die het teamwerk moeten aanmoedigen en ondersteunen. Dit 'anders werken'-concept maakt deel uit van een ruimer veranderingsproces waarbij niet alleen

aandacht wordt besteed aan de bricks (de kantooromgeving), maar ook aan de bytes (de IT-omgeving en de IT-wendbaarheid van de medewerkers) en aan *behaviour* (met onder andere meer resultaatgericht managen, uitgebreider thuiswerk, ...).

Bouw- en renovatieprojecten

Renovatie van de hoofdzetel

De Bank begon in 2019 met de voorbereiding van de grootscheepse renovatie van haar kantorencomplex aan de oostkant van de de Berlaimontlaan. Die door de Belgische architect Marcel Van Goethem ontworpen gebouwen in modernistische stijl dateren van de jaren vijftig van de vorige eeuw. Ze zullen worden aangepast en heringericht zodat tegen 2028 het voltallig personeel er kan worden gehuisvest, inclusief alle faciliteiten (catering en bedrijfsrestaurant, een conference center, een opleidingscentrum, server rooms, archieven, ...). Aan de architectuur van de voorgevel, de lokettenzaal en de voormalige ambtswoning van de gouverneur, gelegen aan de Wildewoudstraat, wordt niet geraakt. In 2020 zal een architectuurwedstrijd worden georganiseerd om de bestaande volumes ideaal in te vullen.

Voor de kantoorzones zal tegelijkertijd een nieuw kantoorconcept 'NWoW' worden uitgerold. Alle technische installaties zullen worden vernieuwd, het nog resterende asbest zal worden verwijderd, en gevels en daken zullen extra worden geïsoleerd.

Bij de renovatie worden externe stakeholders betrokken

Bij de voorbereiding van de renovatie worden verscheidene externe stakeholders betrokken. Een belangrijke rol is weggelegd voor urban.brussels, de administratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die bevoegd is voor stedenbouw, cultureel erfgoed en stedelijke herwaardering. Urban.brussels zal de erfgoedwaarde van de gebouwen beoordelen. Er wordt met hen tevens overlegd over de architecturale en stedenbouwkundige aanpassingsmogelijkheden. Ook het nieuwe circulatieplan in het licht van de toekomstige bestemming van de omgeving Pachecolaan-de Berlaimontlaan-Bankstraat wordt met hen besproken. Daarnaast zijn er ook contacten met de Spoorwegen omdat de gebouwen van de Bank zich gedeeltelijk boven de Noord-Zuidverbinding bevinden, en met de Brusselse politie, die een nieuw hoofdkantoor bouwt op een boogscheut van de Bank.

Het nieuwe cashcenter

De uitvoering van de strategische beslissingen met betrekking tot het vastgoedprogramma van de Bank kwam tijdens het verslagjaar in een stroomversnelling

met de opmaak van de plannen voor de bouw van het nieuwe cashcenter in Asse (deelgemeente Zellik). De Bank zal er al haar activiteiten in verband met de cash handling en de opslag van bankbiljetten en munten onderbrengen. In het najaar van 2019 werd de aangevraagde omgevingsvergunning goedgekeurd.

In 2018 kocht de Bank een terrein op de hoek van de Serge Ecksteinlaan en de Relegemsestraat in Zellik. Om dat terrein bouwrijp te maken, werd in mei 2019 gestart met de afbraak van de op de site gelegen bedrijfshal, de bijbehorende kantoren en de achterliggende loodsen.

Om de sloop te laten verlopen conform de OVAM-richtlijnen en het VLAREM-reglement voor het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, stelde de Bank een deskundige aan. In een eerste fase

werd het gebouw gestript en werden alle gevaarlijke afvalstoffen verwijderd. Daarna werd de bovenbouw afgebroken, gevolgd door de vloerplaat en de funderingen. Alle materialen en afvalstoffen werden selectief afgevoerd. De afbraakwerken namen een zestal maanden in beslag.

Het studie bureau dat in 2018 geselecteerd werd op basis van een architectuurwedstrijd, voltooide in 2019 het ontwerp voor het nieuwe cashcenter. Het ontwerp omvat drie gebouwen: een administratief gebouw, een industrieel gebouw en een toegangsgebouw voor vrachtwagens. Belangrijke aandachtspunten bij het ontwerp waren de algemene beveiliging en de inbraakbeveiliging van de site, de automatisering van het logistiek proces van de geldverwerking en de integratie in de omgeving. In de zomer van 2019 werd de omgevingsvergunning aangevraagd.

Het nieuwe cashcenter in Asse – combinatie van luchtfoto en 3D-model
© Project: Philippe SAMYN and PARTNERS, architects & engineers – Rendering: ASYMETRIE

De site in Zellik: afbraak van de bestaande gebouwen

Vanwege de beveiliging werden de gebouwen op ruime afstand van de perceelsgrenzen ingeplant, waardoor een grote groenbuffer kon worden aangelegd. Zo worden een bomenrij, stroken met streekeigen beplantingen en, rond het industrieel gebouw, een ecologische vijver gepland. De brede groenbuffer biedt ook het voordeel dat er op de omliggende percelen geen slagschaduw kan vallen. Zonnepanelen en een geothermische installatie zorgen voor de energie-onafhankelijkheid van de drie gebouwen.

De Bank lanceerde in het najaar van 2019 de noodzakelijke overheidsopdrachten voor de bouw en inrichting van het cashcenter. Die opdrachten zullen in het voorjaar van 2020 worden gegund, waarna de bouw kan starten. Verwacht wordt dat de ruwbouwwerken in 2021 voltooid zullen zijn. De technische installaties

zullen dan in 2022 geplaatst en getest worden. De ingebruikname van het cashcenter is gepland over een viertal jaar.

De Bank hecht veel belang aan een goede verstandhouding met de buurtbewoners. Een open en

***De Bank hecht veel belang aan
een goede verstandhouding
met de buurtbewoners***

transparante communicatie is daarbij onontbeerlijk. Daarom organiseerde de Bank in het voorjaar van 2019, in samenspraak

met het gemeentebestuur van Asse, een infosessie voor de omwonenden om de bouwplannen en de afbraakwerken toe te lichten. Het beperken van de lawaai- en verkeershinder tijdens de afbraakwerken was voor de Bank een belangrijk aandachtspunt. Ook werden met de bouwaannemers de nodige afspraken gemaakt om bij de bouw van het cashcenter de hinder voor de buurt zoveel mogelijk te beperken.

Lijst van in 2019 verschenen publicaties

Artikelen in het Economisch Tijdschrift

Het Economisch Tijdschrift is nog uitsluitend als digitale publicatie verkrijgbaar op de website van de Bank. Sinds 2019 wordt de integrale versie van de artikelen in het Engels gepubliceerd, met een synopsis in het Nederlands en het Frans. De artikelen worden afzonderlijk gepubliceerd zodra ze beschikbaar zijn, en worden achteraf in het Tijdschrift gebundeld.

JUNI 2019

- Economische projecties voor België – Voorjaar 2019
- Inclusieve groei: een nieuw maatschappelijk paradigma?
- Waarom groeide de Belgische particuliere consumptie de afgelopen jaren zo matig?
- Staat er een recessie voor de deur? Het signaal van de rentecurve
- Analyse van de atypische arbeidsvormen in België

SEPTEMBER 2019

- Trend of cyclus? Het debat over het potentiële bbp in het eurogebied en de implicaties voor het monetair beleid
- Wisselkoersen, prijzen, monetair beleid en concurrentievermogen
- Cheating tiger, tech-savvy dragon: Is de Westerse bezorgdheid over 'oneerlijke handel' en 'Made in China 2025' terecht?
- Welke risico's zijn verbonden aan een hoge overheidsschuld in een lagerenteomgeving?
- Worden we in het eurogebied meegevoerd op de golven van een mondiale financiële cyclus?

DECEMBER 2019

- Economische projecties voor België – Najaar 2019
- Lage loongroei in het eurogebied: belangrijkste conclusies van de ESCB Wage Expert Group met een focus op België
- Wat is de macro-economische impact van de recente Amerikaanse begrotingsstimulans?
- De Belgische buitenlandse handel: tussen herstel van het concurrentievermogen en neoprotectionisme
- De economische stromen tussen de Belgische gewesten

PROJECTIES

■ ECONOMISCHE PROJECTIES

Elk jaar in juni en december publiceert de Bank op haar website economische projecties voor België, gebaseerd op technische hypothesen en internationale prognoses die gezamenlijk zijn geformuleerd door de ECB en de centrale banken van het eurogebied. De gedetailleerde resultaten worden gepubliceerd in de vorm van een artikel in het Economisch Tijdschrift.

■ BUSINESS CYCLE MONITOR

Sinds september 2019 publiceert de Bank via haar website een analyse, op kwartaalbasis, van de conjuncturele situatie in België tijdens het lopende kwartaal: de Business Cycle Monitor. Deze laatste bevat een raming

van de economische groei in het lopende kwartaal, zowat zeven tot acht weken vóór de eerste officiële kwartaalstatistieken van het Instituut voor de Nationale Rekeningen beschikbaar zijn.

Working Papers

De Working papers van de Nationale Bank hebben een economische of financiële inslag of behandelen onderwerpen die relevant zijn voor de centralebankactiviteiten. Ze zijn bestemd voor een gespecialiseerd publiek en zijn geschreven in het Engels.

De kaderleden van de Nationale Bank schrijven de nota's op persoonlijke titel. Sommige papers zijn het werk van onderzoekers, zowel PhD studenten als gevestigde academici, die kunnen rekenen op de steun van de Bank in het kader van haar samenwerking met universiteiten. Door onderzoekers toegang te verschaffen tot data die worden gepubliceerd, wil de Bank ook bijdragen tot een beter begrip van het economisch gebeuren in België. Sinds 2019 worden de Working papers enkel nog digitaal gepubliceerd op de website van de Bank.

- 362 The origins of firm heterogeneity: A production network approach
- 363 Imperfect competition in firm-to-firm trade
- 364 Forward guidance with preferences over safe assets
- 365 The distinct effects of information technologies and communication technologies on the age-skill composition of labour demand
- 366 A survey of the long-term impact of Brexit on the UK and the EU27 economies
- 367 A macroeconomic model with heterogeneous and financially-constrained intermediaries
- 368 The economic importance of the Belgian ports: Flemish maritime ports, Liège port complex and the port of Brussels – Report 2017
- 369 Does banks' systemic importance affect their capital structure and balance sheet adjustment processes?
- 370 A model for international spillovers to emerging markets
- 371 Estimation methods for computing a branch's total value added from incomplete annual accounting data
- 372 Do SVARs with sign restrictions not identify unconventional monetary policy shocks?
- 373 Research and development activities in Belgium: A snapshot of past investment for the country's future
- 374 State dependent fiscal multipliers with preferences over safe assets
- 375 Inequality, the risk of secular stagnation and the increase in household debt
- 376 Welfare effects of business cycles and monetary policies in a small open emerging economy
- 377 Learning about demand abroad from wholesalers: a B2B analysis
- 378 Measuring trade in value added with Firm-Level Data
- 379 Scrapping the entitlement to unemployment benefits for young labour market entrants: An effective way to get them to work?
- 380 The impact of Brexit uncertainties on international trade: Evidence from Belgium

Belgian Prime News

Deze Engelstalige publicatie op kwartaalbasis is het resultaat van een samenwerking tussen de Bank, de Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën) en diverse Primary Dealers (marktmakers in effecten van de federale Schatkist).

Elk nummer bevat een *Consensus forecast* met betrekking tot het verwachte verloop van de belangrijkste macro-economische gegevens voor België, alsook een beschrijving van de meest opmerkelijke recente economische ontwikkelingen. Voorts wordt telkens een overzicht gegeven van de situatie op de markt van het overheidspapier. In de rubriek *Treasury highlights* worden de beslissingen van de Thesaurie in verband met het beheer van de overheidsschuld toegelicht.

Belgian Prime News is digitaal beschikbaar op de website van de Nationale Bank. Via die website kunnen ook gedrukte exemplaren worden besteld.

- 82 Special topic: Labour-intensive growth in Belgium brings mounting labour market tensions
- 83 Special topic: Further consolidation efforts necessary to keep public finances on a sustainable path
- 84 Special topic: Cyclical systemic risks in Belgium and the countercyclical capital buffer
- 85 Special topic: Lower interest charges and reduced risks: a balancing act for debt management

Statistische publicaties

De Bank stelt tal van macro-economische statistieken ter beschikking van het publiek via haar website en haar statistische gegevensbank NBB.Stat (<https://stat.nbb.be/>).

Voor de actualisering van specifieke tabellen kunnen abonnementen worden genomen via NBB.Stat. Wie vaak soortgelijke informatie opzoekt, kan de gebruikte zoekcriteria opslaan voor later gebruik.

De publicaties en de perscommuniqués zijn ook beschikbaar op de website van de Bank:

ALGEMENE STATISTIEK:

- Statistisch Tijdschrift, Economische indicatoren voor België
- Maandelijke conjuntuurenquêtes bij de bedrijven
- Zesmaandelijke investeringsenquêtes in de industrie
- Maandelijke consumentenenquête

BUITENLANDSTATISTIEKEN:

- Buitenlandse goederen- en dienstenhandel, jaarlijkse regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten
- Internationale investeringspositie, buitenlandse directe investeringen, betalingsbalans

FINANCIËLE STATISTIEKEN:

- Financiële jaar- en kwartaalrekeningen van België
- Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen
- Monetary financial institutions' interest rates
- Bank Lending Survey, enquête naar de kredietvoorwaarden: indicator inzake de perceptie van de ondernemingen

NATIONALE REKENINGEN:

- Flash-raming van de kwartaalgroei van het bruto binnenlands product, Kwartaalrekeningen, Kwartaalsectorrekeningen
- Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen, Gedetailleerde rekeningen van de overheid, Gedetailleerde jaarrekeningen, Aanbod- en gebruikstabellen, Arbeidsmarkt
- Regionale verdeling van de nationale rekeningen

MICRO-ECONOMISCHE GEGEVENS:

- Centrale voor kredieten aan particulieren
 - Jaarlijks statistisch verslag
 - Maandelijke kerncijfers met betrekking tot de consumentenkredieten en de hypothecaire kredieten
 - Centrale voor kredieten aan ondernemingen
- Publicatie van de statistieken van de toegestane en opgenomen kredieten via het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen
- Maandelijke flash
 - Driemaandelijke bijwerking

- Balanscentrale

De Balanscentrale stelt de verzamelde jaarrekeningen, een financiële analyse in het kader van het ondernemingsdossier, en sectorspecifieke statistieken ter beschikking van het publiek, in formaten die zijn aangepast aan de behoeften van de diverse groepen gebruikers. Daarnaast worden eveneens inlichtingen verstrekt over het verloop van de financiële resultaten van de ondernemingen die hun jaarrekening bij de Balanscentrale hebben neergelegd. De haven- en luchthavenrapporten die jaarlijks of tweejaarlijks worden opgesteld, worden gepubliceerd als Working paper van de Bank.

Andere publicaties

- Verslag 2018. Economische en financiële ontwikkeling
- Ondernemingsverslag 2018. Activiteiten, bestuur en jaarrekening
- Financial Stability Report 2019
- Financial Market Infrastructures and Payment Services Report 2019

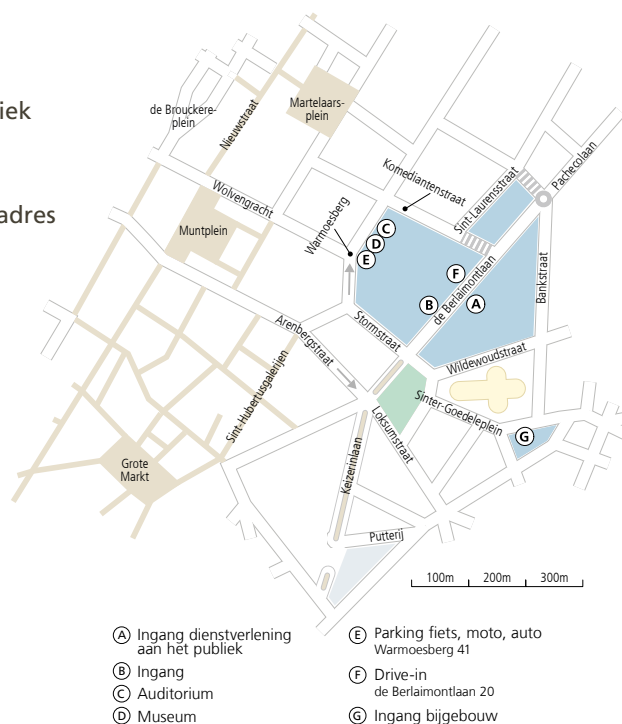
Contacts

Ondernemingsnummer

RPR Brussel – BE 0203.201.340

Adressen

Hoofdzetel	Ingang dienstverlening aan het publiek de Berlaimontlaan 3, 1000 Brussel
	Ingang bezoekers en algemeen postadres de Berlaimontlaan 14, 1000 Brussel
Bijgebouw	Ingang bezoekers Sinter-Goedeleplein 19, 1000 Brussel
Museum	Warmoesberg 57, 1000 Brussel
Auditorium	Warmoesberg 61, 1000 Brussel

Inlichtingen

Website	www.nbb.be
Vragen om inlichtingen	info@nbb.be , Tel. +32 2 221 21 11
Sollicitaties	https://jobs.nbb.be , hrb@nbb.be
Contactpersoon pers	Geert Sciôt, Chef van de dienst Communicatie pressoffice@nbb.be , Tel. +32 2 221 46 28
Contactpersoon voor de financiële dienst van de aandelen van de Bank	Marc Lejoly, Chef van de dienst Betalingen en effecten securities@nbb.be , Tel. +32 2 221 52 30

Dienstverlening aan het publiek

Loketten hoofdzetel

(Bankbiljetten en muntstukken,
Centrale voor kredieten aan particulieren)

Open van maandag tot vrijdag
van 8.45 u tot 15.30 u.

Museum

Open van maandag tot vrijdag van 09.00 u tot 17.00 u.
Gratis toegang.
Ook open bij bijzondere gelegenheden.
Zie website www.nbbmuseum.be.
Groepsbezoeken met rondleiding kunnen via de website
worden gereserveerd.

Organogram op 1 maart 2020

(*) Is tevens lid van de Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank.
 (**) Is tevens lid van de Raad van Toezicht van de Europese Centrale Bank.
 (***) Is tevens secretaris van de Bank.
 (****) Is tevens schatbewaarder van de Bank.